

el montblanc foradot

Revista bimestral de Montblanc

Núm. 26
Setembre-octubre del 2004

preu 2,7 €

Fusteria i Decoració **FERRER**

Jaume Ferrer i Gassó

Major, 115 • Tel. 977 86 22 65 • 43400 MONTBLANC

- ASSEGUANCES
 - FINQUES
- C. Ribera, 22 • Tel. 977 86 27 68

MONTBLANC

- GESTORIA
- LABORAL-FISCAL

C. Pintor Potau, 8
Tel. 977 86 07 70

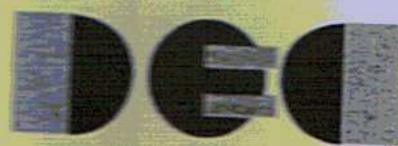
Garatge Gaya, SA

SEAT

Tel.: 977 86 24 66
977 86 24 96
Fax: 977 86 23 83

Mlla. Santa Tecla, 29-31
43400 Montblanc
(Tarragona)

Dec-Retex S.L.

Decoració i reclam tèxtil

LABORATORI D'ANÀLISIS

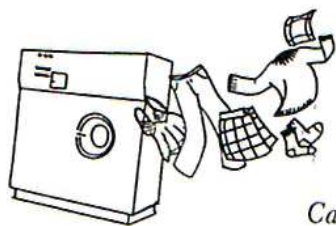
COMARCAL

ANNA SANCHEZ i FARRE
DAVID ROVIRA i MINGELLA

farmacèutics analistes

- Anàlisis clíniques
- Anàlisis d'aliments
- Anàlisis d'aigües
potables i residuals

c/Passo Català, 3 baixos Tel. 86 13 20 MONTBLANC
Passo Català, 17 • Tel. 87 00 31 • Fax 87 11 49
LESPLUGA DE FRANCOU
a.sanchez@td.rescol.es

TINTORERIA MONTBLANC

Catifes, pell i llenceria
Tintat de roba de cotó i napa
Planxat de tota classe de roba
Passem a domicili

C/ Major, 84 • MONTBLANC
Tels. 977 86 07 48 - 977 86 07 49

OFERTA rentat
2 edredons o
3 mantes
27,30 €

MENÚ DIARI
PLATS COMBINATS
TAPES VARIADES
ENTREPANS

FORLET I TEIXIDÓ, 10 • TEL. 977 86 32 49 • 43400 MONTBLANC

Col·laboradors d'*El Foradot* durant l'any 2003 (ordre alfabètic)

Articulistes

Josep Andreu Domingo
 Vicenç Bayona Cardona
 Josep Bayona Tur
 Antoni Cabré Puig
 Joan Cartanyà Martí
 Iban Casanovas Cortés
 Josep M. Casas i Ferrer
 Josep Civit Mateu
 Maria Isabel Civit Porta
 Josep M. Contijoch Casanovas
 David Contijoch Huguet
 Eduard Contijoch Miquel
 Magí Crusells
 Jaume Farré Masip
 Jaume Farré Puig
 Candela Figueras Sabaté
 Josep M. Giné Roselló
 Gener Gonzalvo Bou
 Juan M. Gómez Ortiz
 Sara Gòmez Sánchez
 Josep M. Grau Pujol
 Valentí Gual Vilà
 Josep-Pau Jàvega Bulló
 Joan Martí, bisbe emèrit d'Urgell
 Manel Martínez García
 Andreu Mayayo Artal
 Núria Medrano Torres
 Ramona, de Pira
 Josep M. Porta Balanyà
 Roser Puig Tarrech
 Jordi Salvà Cortès
 Josep Sanahuja Bulló
 Enric Sánchez Cid
 Joan Sans Miret
 Aina Rodríguez Miralles
 Nil Thraby
 Víctor Torija Capdevila
 Marta Tresserras Giné
 Xesc

Institucions

Arxiu Comarcal
 Ajuntament de Montblanc
 Casal Montblanquí
 Diputació de Tarragona
 Generalitat de Catalunya
 Museu Comarcal

Fotos del lector

Vicenç Basulto Casas
 Albert Carreras Ballart
 Joaquim Parés Pubill
 Enric Sánchez-Cid
 Josep Tàrraga Gómez
 Nil Thraby

Fotos incògnites

Enric Sánchez-Cid
 Josep M. Contijoch

Coordinació

Josep M. Contijoch

• Any III. Núm. 26. Montblanc, octubre del 2004

• *El Foradot*

Recepció d'originals: C/ de Sant Francesc, 48 • 43400 Montblanc
 Tel. i fax: 977 860 007 • A/e: eliforadot@hotmail.com

• Edita: Imatge-9, SL

• Dipòsit legal: T-695-2000

• Imprimeix: Impremta Requesens, SCP

• Editat amb la col·laboració de la Diputació de Tarragona

• Els articles publicats a *El Foradot* expressen solament l'opinió dels seus autors.

• Premi Ventura Gassol 2001 atorgat per la Diputació de Tarragona

S U M A R I

Port Aventura, una nova forma de diversió <i>per Vicenç Veses</i>	4
Pere Bordell i Culleré	6
Aventures i desventures d'una imatge de l'església de Sant Francesc de Montblanc <i>per Francesc Badia</i>	9
Més enllà de la jubilació <i>per Josep Masdeu</i>	10
Cafè del Mar <i>per Eduard Contijoch</i>	14
És necessari un nou Maig del 68? <i>per Enric Sánchez-Cid</i>	16
El nostre futur <i>per David Contijoch</i>	17
Temors <i>per Maria Isabel Civit</i>	18
Sagarra, 2 <i>per Jordi Salvà</i>	19
Un nom, un cafè, un record <i>per Albert Español</i>	20
Baiges i la presumpció de plagi <i>per Josep M. Contijoch</i>	22
Contes, històries i llegendes <i>per Enric Sánchez-Cid</i>	24
Temps recents passat	25
Punt de llibres <i>per Jaume Ferrer</i>	26
La Unió Esportiva Montblanc, un somni fet realitat <i>per Oscar Farré</i>	28
CAM	30
Primera pujada a Rojals en esquís de rodes	31
Notícies espurna <i>per Xesc i Mici</i>	32
Opinions <i>per Ramon Magrinyà i Josep Salort</i>	37
Àrea de descans <i>per Marc Batalla</i>	38
Serveis	39

A la portada, una imatge del 4 de 7 de la colla de la Vila Ducal, aconseguit en la Festa Major de fa unes quantes temporades. Aquesta és una de les fites castelleres més importants assolida pels Torraires.

Port Aventura, una nova forma de diversió

Vicenç Veses*

*Director dels Serveis Tècnics de Port Aventura i veí de Rojals

Recordo quan érem un matrimoni jove, amb canalla petita, i estiuejàvem a la costa o bé a l'interior d'Espanya... El més divertit que podíem oferir a les nostres filles era un bon bany a la platja o bé a la piscina, considerant que estiguéssim allotjats en un hotel amb aquests complements. Cansats de passejar-nos per catedrals gòtiques i esglésies romàniques, d'escoltar les històries dels castells i palaus que visitàvem, de veure obres d'art i vestigis històrics als museus, dels quals elles no han conservat pràcticament memòria, s'imposava un dia d'esbarjo total a la piscina.

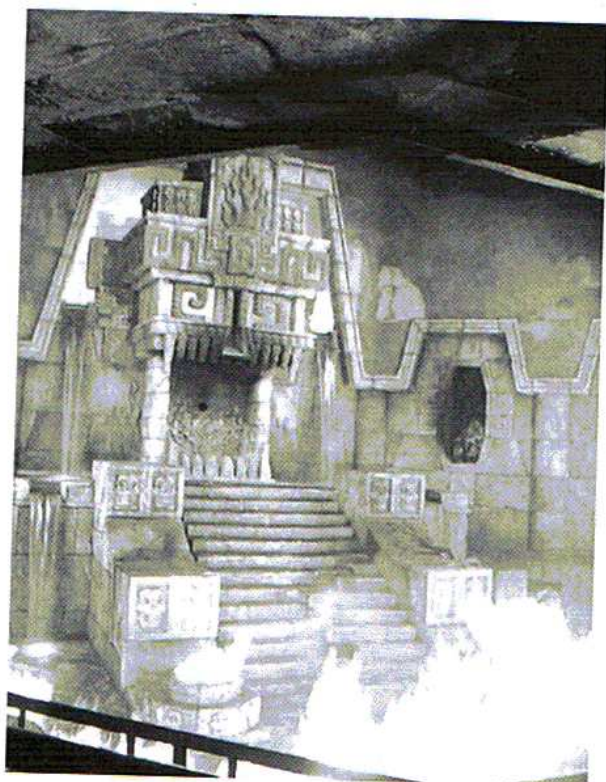
Com imagineu, estem parlant de fa prous anys, però l'any 1995 tot va canviar en obrir al públic les portes de Port Aventura. Al nostre país, no sabíem molt bé que era un parc temàtic, ja que, a banda del Tibidabo o de Montjuïc, no havíem visitat cap instal·lació que s'hi assemblés. Els més afortunats havien viatjat fins al Parc Disney a París per veure *in situ* el ratolí Mickey i d'altres personatges de dibuixos i de contes.

Quan es van iniciar les obres de Port Aventura l'any 1992, l'any dels Jocs Olímpics de Barcelona, estàvem contents que al nostre territori s'hi instal·lés un parc temàtic. Imaginàvem que seria quelcom que ajudaria el turisme de sol i platja, que anava de baixa-

da en aquells moments, i que també, segons ens deien, donaria feina a molta gent que bona falta feia, tant durant la construcció com després en la seva explotació. Ara, ben bé no sabíem exactament què era; caldria, doncs, esperar i anar a comprovar-ho per nosaltres mateixos un cop s'inaugurés.

Les obres, tot i la seva complexitat tècnica i malgrat les dificultats financeres, avançaren segons estava previst i, al maig del 1995, descobrirem què era allò dels parcs temàtics.

Era, sens dubte, una forma de diversió nova per a nosaltres i portada de la mà, com tantes coses, vulguem-ho o no, dels nord-americans. La realitat era que t'ho podies passar molt bé,

La realitat era que t'ho podies passar molt bé, no només els nens, que eren els que més en gaudien, sinó també gent de qualsevol edat.

no només els nens, que eren els que més en gaudien, sinó també gent de qualsevol edat. Podies pujar a moltes atraccions i sentir tota mena de sensacions que desconeixies fins a llavors; podies gaudir d'un munt d'espectacles diferents de molta qualitat; podies anar de botigues, fer *shopping* com es diu ara, i trobar articles d'artesanía dels països representats; o podies, simplement, passejar i gaudir d'un extraordinari jardí i d'una magnífica arquitectura de decoració on no paraves de descobrir detalls divertits o interessants. A l'hora de dinar, n'hi havia per a totes les butxaques... Passaves de les teulades de colors de la Xina als monuments maies de Mèxic, i després anaves al Far West, on t'encerclava un món de pel·lícula de *cow-boys*, a la Polinèsia, on t'envoltava la vegetació intensa, i a la Mediterrània, que et feia sentir a casa. Descobrirem una nova manera de diversió, un nou concepte de diversió, una diversió «sana».

Des d'aleshores han proliferat els projectes de parcs temàtics, grans i petits, arreu d'Espanya; alguns, com el de les aus, no passaren de projecte; d'altres s'han fet realitat. I és que el consumidor d'aquest producte, que som tots, hem après molt de les nostres visites a Port Aventura, des de l'any 1995, i ens ha agradat l'experiència. Lògicament, el sector empresarial ha tingut en compte aquest nou model de diversió per desenvolupar més instal·lacions.

Des de la seva obertura, hem vist com Port Aventura, en efecte, ha dinamitzat el sector del turisme de la

Costa Daurada, ha portat feina a moltes persones de les nostres terres, ha consolidat el creixement del aeroport de Reus, ha aconseguit que es conegui el nostre territori arreu d'Europa. Des de la seva obertura, també ha seguit una línia de creixement constant, amb atraccions com la muntanya russa de fusta Stampida —no us la perdeu, els més valents—; Sea Odyssey, on hi podreu entrar tots; el Temple del Fuego, on no hi podeu faltar els més aventurers; l'espectacle Fiestaventura, que es pot veure a la mitjanit de l'estiu, entre d'altres, han fet que la diversió sana encara doni més de si.

El concepte de diversió sana, significa que és una diversió en la que hi podem confiar, en la que els nostres fills trobaran només diversió sense cap tipus de situació no desitjada, i a la que poden acudir tant en companyia dels seus amics —moltes escoles fan allà el seu viatge de final de curs— o amb els seus pares, germans i avis. Un dia a Port Aventura és inoblidable, tant per als més petits com per als més grans.

Ara, a més a més, podem visitar també Port Aventura a l'hivern. En aquest temps el parc es vesteix de Nadal, són dies sense grans cues, però que permeten seguir amb la diversió sana. És una època ideal per anar en família, tots plegats, grans i petits. Això sí! Cal anar aprofitats perquè quan es fa fosc la temperatura baixa, però val la pena esperar a veure com s'encén l'enllumenat i comença l'espectacle que tanca el dia al llac.

Ep! No val oblidar-se de visitar catedrals i esglésies,

monestirs i castells, museus i exposicions. El turisme cultural és fonamental per entendre la nostra història, però si el que cerqueu és un dia de diversió sana, aneu a Port Aventura.

Des d'aleshores han proliferat els projectes de parcs temàtics, grans i petits, arreu d'Espanya; alguns, com el de les aus, no passaren de projecte; d'altres s'han fet realitat. I és que els consumidors hem après molt de les nostres visites a Port Aventura.

Pere Bordell i Culleré

Pere Bordell i Culleré

Això no ha de fer cap estranyesa si se sap que el primer president d'Esquerra i el primer president de la Generalitat, l'honorable Francesc Macià, havia estat anteriorment coronel de l'exèrcit espanyol.

És una de les persones de Montblanc dignes de ser entrevistades, perquè a la seva persona hi conflueixen unes circumstàncies fora del comú, com la de ser militar i d'esquerres. Respecte la primera condició, ja és un militar jubilat, i respecte a la segona, és un activista tranquil. Vidu de Montserrat Sierra Martorell i pare de cinc fills, viu plàcidament a la nostra població tenint cura entre altres coses d'una bona fauna de cavalls i gossos. La seva casa pairal va estar situada al carrer Molins, número 7. De quan es trobava a Tarragona, perquè estava destinat a la Caixa de Reclutes, ens consta que va fer multitud de favors a nois de la Vila, que havien d'anar a la mili, i a les seves famílies: els assessorava, els recomanava si podia i els orientava si anaven lluny. Per aquest motiu, moltes persones de la localitat en guarden bon record.

Pere Bordell va néixer a Montblanc l'any 1935. Va marxar a la milícia el 1955, però sempre es va sentir montblanquí i ho certifica que s'hagués casat amb una montblanquina, que hi tingué els fills i que el seu poble nadiu sigui el lloc on s'ha retirat. Té bona salut; per tant, i per tot l'exposat, cal escoltar-lo.

—Com és que va seguir la carrera militar?

—Com sia que en aquells temps costava molt trobar feina, vaig decidir «fer-me la vida» a la milícia i, des d'aleshores fins ara han passat quaranta anys.

—El batxillerat el va cursar a Montblanc?

—Sí, amb els mestres Magí Mallafré i Ginés Torres. Els companys de curs que més recordo són Rafel Alfonso, Maties Melia, Josep Gomis, Pep Civit, Josep M. Sans Iborra, Josep M. Contijoch, Manolo Delgado i Joan Mallafré (aquest, per cert, també fou militar i arribà al grau de coronel). Vam fer els estudis en la modalitat anomenada «pla lliure» i ens anàvem a examinar a Reus, a l'Institut Gaudí.

—Després va ingressar a l'exèrcit... Ens pot fer un breu compendi de la seva vida militar, sabent que vostè va estar sempre integrat al cos d'infanteria?

—Tot va venir de l'assessorament del també militar fill de Montblanc Andreu Campdepadrós Iborra, que em va informar dels passos a seguir per entrar a l'acadèmia militar preparatòria, on, per cert, a la tanda de 1955, vaig coincidir amb l'augusta persona del Rei d'Espanya. Jo figurava a la llista rere ell, perquè el cognom Borbón era immediatament anterior al meu, Bordell. D'aquella fornada, la majoria de militars han arribat a generals.

—Quines destinacions va tenir durant la vida militar?

—Doncs moltes, al regiment saragossà de Belchite, al número 5 dels caçadors de muntanya, als tiradors d'Ifni, al regiment de Tenerife, al batalló de Fuerteventura, a l'Escola de Muntanya de Candanchú, a les COE-Unitats Especials i a la Caixa de Reclutes de Tarragona, on

Militar i d'ERC

vaig passar a la reserva.

—Quines especialitats va tenir dins el cos d'infanteria?

—Sóc professor d'escalada i d'esquí, vaig estar a les forces especials conegudes com a COE, vaig fer el curs de paracaigudista i altres. Entre tant, vaig anar ascendint de caporal de l'acadèmia fins a capità, que era el grau que tenia quan em van retirar.

—I de condecoracions?

—En tinc diverses. Però la més important és l'Encomienda de San Hermenegildo, que és pensionada... encara que no gaire.

—La seva esposa el va anar seguint durant tot el periple?

—De fet vam estar junts a Fuerteventura i a Tarragona, és clar. En la resta d'ocasions, com que eren missions perilloses, es quedava a Montblanc.

—Quins records guarda d'Ifni?

—Ifni és la perla de la meva corona militar. Aquell territori queda fixat en la ment dels que hi han estat. Allí hi vaig ser de sergent, coincidint, per cert, amb molts companys de Montblanc com ara Ramon Roselló Sabaté i Domingo Vallès, entres altres amics. La vida era allí molt dura, doncs quan érem a la muntanya acabàvem menjant xacals, serps, llangardaixos, i, per beure, ginebra a tot drap perquè l'aigua estava contaminada i plena de cucs. A banda, és clar, tampoc no s'esborra la tensió de guerra que constantment vivíem.

—Hi va fer amistats allí?

—Bastants, entre nadius i... nadius.

—Hi heu tornat mai més a aquells recòndits terrenys?

—Sí! No podia deixar passar l'ocasió de retornar-hi

l'any 2000, quan es va organitzar una expedició amb Josep M. Contijoch, Joan Escoda de Benissanet i sis acompanyants més. Ifni està igual ara a com era l'any 1962, no ha variat pas gens.

—Quan es va retirar?

—Als 65 anys, amb la graduació de capità.

—... I la pensió?

—La corresponent a la categoria.

—A l'haver estat integrat a l'exèrcit del 1955 fins al 1975, es pot dir que vau ser militar de Franco. Com va ser, doncs, que vau ingressar a Esquerra Republicana de Catalunya?

—Bé, de fet no ha de fer cap estranyesa si se sap que el primer president d'Esquerra i el primer president de la Generalitat, l'honorable Francesc Macià, havia estat anteriorment coronel de l'exèrcit espanyol. El meu carnet fins i tot l'ha vist en Carod-Rovira, sospesant-lo com a una anècdota. Cal ponderar, també, que després de 1975 he estat membre de l'exèrcit de la democràcia.

—Ja éreu simpatitzant d'ERC vestint l'uniforme?

—Era i sóc català fins i tot dins l'uniforme. La prova és que al meu carnet militar hi figuro com a Pere, i això ho aconseguí en temps del ministre Narcís Serra. Us l'ensenyo. Aleshores no podíem estar afiliats a cap partit polític de cap tendència, motiu pel qual no vaig ingressar a ERC fins a un any després de passar a la reserva que és quan m'ho permetia la llei.

—Per què ERC?

—Per tradició familiar i per convicció.

—Té algun càrrec dins el partit?

—Sóc secretari d'Imatge i Comunicació a la Conca de Barberà.

—Figura en les llistes electorals?

—Hi vaig figurar de relleu al començament, però ara ja m'ha passat el temps.

—Quina personalitat d'ERC considera bon amic seu?

—Pràcticament, tots, des de Carod-Rovira fins a Bargalló, passant per Josep Andreu i per Jordi Castells; és a dir, tots. Per altra banda, això no és estrany ja que és un partit petit i jo hi porto molts anys de militància... és natural que sigui així.

—I de la vostra vida actual?

—Doncs tinc cura dels cavalls i tinc gossos. Alimento els cavalls amb ferratges que trec de finques de la meua propietat, els sembro i els sego i puc dir, doncs, que també sóc un pagès «de tres al quart». —I quines perspectives té per al futur?

—Tractar de viure bé, ajudant qui pugui i mirant, si puc, els néts fer-se ben grans.

Agraïm a Pere Bordell la seva franquesa en contestar totes les preguntes. Ara, els montblanquins quedaran assabentats d'una faceta de vida poc comuna a la societat local: la de ser militar i civil, i, després, ser militar i polític. Només ens queda desitjar-li molts anys de vida, i, com ell ha dit, veure els néts i besnéts i les generacions a venir.

Sóc professor d'escalada i d'esquí i vaig estar a les forces especials COE... Entre tant, vaig anar ascendint de caporal fins a capità.

GABINET ASSESSORS

OFICINES A LA CONCA

ASSESSORIA FISCAL-COMPTABLE
OPERACIONS SOCIETÀRIES
GESTORIA ADMINISTRATIVA
ASSESSORAMENT LABORAL
ASSESSORIA D'INVERSIONS

C. Dionís Mestre, 8
43400 MONTBLANC
Tel. 977 86 26 81 (2 línies)
Fax: 977 86 18 11
E-mail: GAASMON@Teleline.es

Plaça Portal, 9
43420 SANTA COLOMA DE QUERALT
Tel. i Fax: 977 88 13 33

· *Consulti'ns pel al millor Pla de Pensions*
· *Assessorament personalitzat i professional*
· *Plans de jubilació i altres productes d'inversió*

Experiència Professional - Qualitat de Servei

GIMNÀSTICA SAUNA FINLANDESA

QUIROMASSATGE

TERÀPIES ALTERNATIVES

- Massatge terapèutic
- Kinesiologia
- Flors de Bach
- Naturopatia
- Gimnàstica correctiva
- Medicina natural

Jesús López i López
Tel. 977 86 03 47

- Aeròbic
- Fitness

RESTAURANT

El Molí del Mallol

ESPECIALTAT EN CARGOLS
CARTA TÍPICA CATALANA
ROSES
COMBURJORS
CORVERCIORS
SALORS PER A TOTS ELS ESDEVERJIMENTS

Muralla de Santa Anna, 2 CN-240 Km. 36,5
Tel. 977 86 05 91 - Fax: 977 86 26 83
MONTBLANC

RJ

ROMEU-JOVÉ SL

ASSESSORS

LABORAL
IMMOBILIÀRIA
COMPTABLE
ASSEGURANCES
JURÍDICA
FINANCERA
SERVEIS
FISCAL

ROMEU-JOVÉ SL
C/ Aguiló, 5
43400 Montblanc
Tel: 9777 862 411/fax: 977 861 339
r.jove@teleline.es
inmobiliariaromeu.extendnow.com

Impremta Requesens

J A TENIU A LA VOSTRA DISPOSICIÓ LA IMPREMTA DIGITAL

Fotos i diapositives
Cintes de vídeo
Discos i cassets

CD / DVD

Edició de vídeo i audio digital

- Passem qualsevol format de vídeo a DVD
- Amb possibilitat de muntatges i sonorització
- Passem fotografies o diapositives a DVD
- Passem discos de vinil a CD o DVD

C. Mare Vedruna, 12 • 43400 MONTBLANC
Tel. 977 86 00 18 • impremta@requesens.com

FERRETERIA

Ollé

CIFECIM

C. Major, 59
C. Muralla Sta. Tecla
Tel. 977 86 00 37 • Fax 977 86 25 04
MONTBLANC (Tarragona)

VIVES

*Perfumeria
Regals*

Plaça Major, 14 • Tel. 977 86 04 95 • MONTBLANC

Aventures i desventures d'una imatge de l'església de Sant Francesc de Montblanc

Francesc Badia

La protagonista de les presents notes és singular. És, millor dit era, una imatge de sant Antoni de Pàdua que al segle XIX es guardava i venerava a l'església de sant Francesc de la Vila.

Es tractava d'una talla de fusta de la qual no se'n coneix l'autor ni gaires detalls. Mn. Pau Queralt havia escrit que era una imatge bella i de serenor franciscana. No en sé res més. Molt probablement era d'estil barroc com tantes escultures religioses que ompliren els temples montblanquins durant els segles XVII i XVIII i que ara han desaparegut. Si era així, la imatge del sant franciscà havia superat les malvestats que sofrí l'església de sant Francesc durant el segle XIX, començant per les destrosses inferides per les tropes napoleòniques a començament del mateix segle i seguint pels incendis i destruccions ocasionades l'any 1822 pels anomenats constitucionals i després per uns revolucionaris de Valls en el marc de les guerres civils de l'època.

Però encara havien d'arribar contratemps més seriosos. Amb la desamortit-

zació de 1835, els frares franciscans abandonaren l'església i el convent el dia 20 d'agost del mateix any. Un i altre edifici quedaren abandonats i no trigaren a ser incendiats.

En el curs d'aquestes destruccions, uns individus tregueren la imatge de sant Antoni de l'església per portar-la a cremar. L'escena fou contemplada providencialment per un veí de Montblanc, anomenat Josep Pedrol, de cal Pere Lluís. L'home, mogut per consideracions religioses o artístiques, o per les dues a la vegada, se sentí dolgut per l'acció i, intentant evitar-ne la destrucció imminent, parlà amb els incendiaris, oferint-los un bot de vi a canvi de l'escultura.

L'original oferta fou acceptada i Josep Pedrol s'emportà a casa la imatge salvada *in extremis*. Més endavant, la família Pedrol la portà a l'església de sant Miquel, i allí romangué exposada durant cent anys en una de les capelles laterals del temple.

Però, malgrat tot, l'aventura no havia encara acabat i el final no seria feliç. L'any 1936 també l'església de

sant Miquel fou devastada i cremats retaules i imatges. La imatge de sant Antoni, que fins aleshores tants contratemps havia vençut, no en fou excepció i seguí el mateix itinerari fatal vers la foguera sense que aquesta vegada cap Josep Pedrol de l'època pogués evitar-ho.

L'anècdota és en si mateixa irrellevant. Però és significativa de les dificultats extraordinàries que el nostre patrimoni ha hagut de superar per sobreviure a certes i desgraciades contingències històriques.

**Un veí de Montblanc,
anomenat Josep
Pedrol, de cal Pere
Lluís, parlà amb els
incendiaris, oferint-los
un bot de vi a canvi
de l'escultura.**

Més enllà de la jubilació

Joep Masdeu Ballart*

*Doctor en Ciències Econòmiques i president del Col·legi d'Actuaris de Catalunya

La dependència: alternatives de solució

Si analitzem les necessitats de les persones, des que naixem fins que deixem d'existir, veurem que estan relacionades amb el desenvolupament i les funcions que cadascú de nosaltres realitzem en vida.

Existeix, no obstant, un dilema: quan millor ens trobem de salut, sigui per la nostra joventut, sigui per la nostra manera de viure o sigui per les nostres característiques físiques o mentals, de forma general, hem de pensar en les necessitats futures que tindrem quan

anem esquivant, poc a poc o ràpidament, les facultats, incloent-hi també i de manera especial els recursos econòmics.

Succeeix com en aquell riu que, en el primer tram, flueix amb nervi; va augmentant el seu cabdal, tot discorrent, aparentant que mai finirà, encara que sabem que poden esdevenir i venir anys de sequera... aleshores, haurem construït la nostra pròpia reserva d'aigua per a seguir vivint.

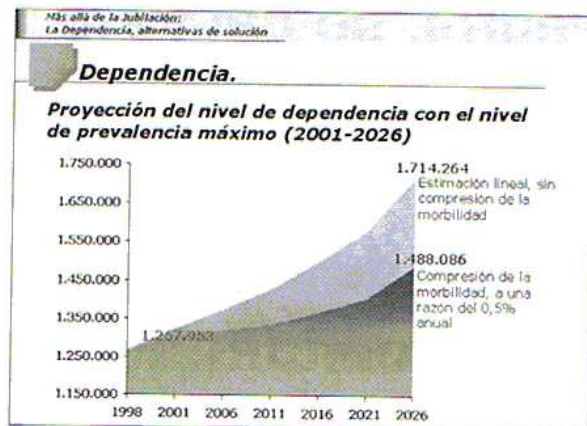
Una resposta a la pregunta anterior seria: «He treballat molts anys, he cotitzat a la Seguretat Social, per tant aquest problema hauria d'estar resolt!». I en part es així, però només en part.

No m'agradaria entrar ara en la problemàtica de la jubilació si es poca cosa el

que s'haurà de rebre de pensió; aquest es un tema llarg del que hauríem de parlar amb claredat i analitzar en cada cas particular. No és aquest l'objectiu d'avui.

Anem més enllà perquè, de cada vegada, per sort, vivim més, però aquest fet que és bo també comporta nous riscos i, per tant, necessitats.

Comencem exposant un d'aquests riscos, que com que és molt important el denominarem «Dependència o falta d'autonomia», que el Consell d'Europa defineix l'any 1998: «És dependent la persona que, per diverses raons lligades a la manca o a la pèrdua de la capacitat física, psíquica, o intel·lectual, té la necessitat d'una assistència i/o ajuda important per a la re-

Les activitats bàsiques són banyar-se, vestir-se, anar al servei, traslladar-se, tenir continència dels esfínters i poder-se alimentar sol.

alització de les activitats de la vida diària». Per tant, emparant-nos en aquests concepte ampli de dependència, es consideraran persones dependents el toxicòman acorralat, el discapacitat físic o psíquic, el convalescent de malaltia o accident, o una persona d'edat avançada que no pot valer-se per si mateixa.

No obstant, nosaltres analitzarem la dependència limitada a la tercera edat, les característiques de les quals serien la incapacitat per a realitzar les activitats de la vida diària que podem desglossar en activitats bàsiques i instrumentals, la necessitat d'assistència o d'atencions de part d'una tercera persona i la limitació física o cognitiva relacionada amb un estadi concret de la vida, el de la tercera edat, que inicialment s'estableix a partir dels 65 anys.

Els exemples de les activitats bàsiques serien: banyar-se, vestir-se, anar al servei, traslladar-se, tenir continència dels esfínters i poder alimentar-se sol. Els exemples de les activitats instrumentals serien fer ús del telèfon, sortir a comprar, fer-se els menjars, netejar la casa, rentar-se la roba, fer ús dels mitjans de transport, responsabilitat en la presa de medicació i l'administració dels assumptes econòmics.

Així com en altres països del nostre entorn existeixen solucions per a tot això en el tema d'assistència, salvant les dificultats pròpies de l'envergadura del problema, com passa a Alemanya, a França i a altres països, l'absència d'una normativa estatal a Espanya que harmonitzi els serveis socials ha originat que

no existeixi un sistema integrat d'assistència social.

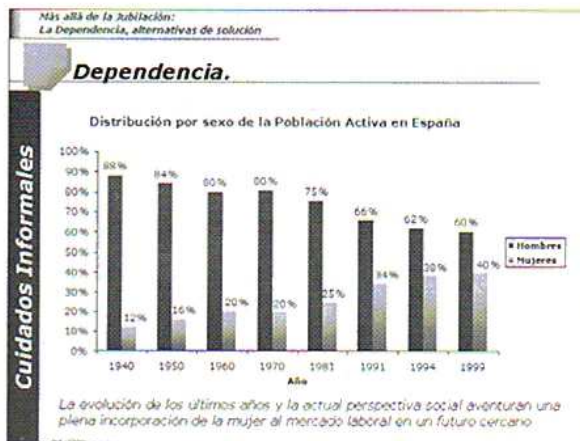
Per altra banda, les competències en matèria assistencial i social són atribuïdes a les Comunitats Autònomes, les qual han avançat les seves pròpies lleis de serveis socials i que, segons la Constitució, l'Estat que té la potestat d'harmonitzar les disposicions autonòmiques fins ara no ha dictat cap norma en aquest sentit.

Cal indicar aquí que la població major de 65 anys, segons estudis realitzats, arribarà als 8,6 milions de persones l'any 2026 i que l'estimació global de la dependència dels majors de 65 anys serà normalment d'entre el 14,9% i el 19,8% com a hipòtesi màxima i mínima respectivament. En altres paraules, aplicant aquests percentatges sobre la població espanyola de ara fa sis anys (l'any 1998), es comptabilitzaven ja entre 954.167 i 1.267.953 les persones dependents. El cost estimat de despeses pujava aleshores als 400.000 milions de pessetes, o sigui, 2.404 milions d'euros, per la qual cosa no es tracta pas d'un problema menor, sinó ben al contrari.

Aquests càlculs s'han realitzat tenint en compte els serveis residencials, els serveis diürns, els serveis d'atenció domiciliària i la teleassistència.

Així doncs, tota Europa es troba immersa en un debat sobre la forma adequada de finançar les necessitats derivades de la dependència.

Els camins, amb tot, són diferents, i van des l'assegurança privada fins a l'assegurança pública, amb diferents graus específics. Tenim que Alemanya, Àus-

tria i Luxemburg, que són països amb serveis públics, també tenen en compte i de

La població major de 65 anys arribarà als 8,6 milions de persones l'any 2026 i l'estimació global de la dependència dels majors de 65 anys serà d'entre el 14,9% i el 19,8%, com a hipòtesi màxima i mínima.

Reddis Conca, S.L.

ASSEGUANCES - ASSESSORIA FISCAL
LABORAL - JURÍDICA - ADMINISTRATIVA

ASSESSORIA:

Comptable
Fiscal
Laboral
Assegurances

Els nostres clients
són el més important.
Per això els cerquem el
millor servei

Consulteu-nos

A MONTBLANC: Casal, 2 - Tel. 977 86 21 29

A L'ESPLUGA DE FRANCOLÍ: Lluís Carulla, 6 - Tel. 977 87 01 84

Llibres de text
Material escolar,
etc.

CRÈDIT AGROBANESTO XXI

Targeta Visa Banesto 123 li retorna el 3% en carburants

www.banesto.es

MOBLES i CUINES

ROVIRA

Pol. comercial Fontanet • Ctra. de Prenafeta
43400 Montblanc (Tarragona)
Tel. 977 863 079 • Fax 977 860 187
E-mail: montblanc@macmobles.com

mac
Moblister
Associats de
Catalunya

cada vegada més la protecció privada, fins i tot Bèlgica des l'any 2001.

Que farem a Espanya i particularment a Catalunya? Fa poc temps que hem celebrat eleccions generals i cada partit ha presentat les seves propostes. La lògica fa pensar que el tema de la «dependència» segueixi un camí paral·lel al del Pacte de Toledo, és a dir, el consens màxim dels partits que formen l'arc parlamentari.

Com sia que és un tema molt interessant i apassionant, estic en la creença que el millor seria que aquesta amable revista, a la que agraeixo l'oportunitat que m'ha ofert de posar-me en contacte amb tots els seus lectors, em donés novament l'oportunitat de redactar un segon article per explicar què ofereixen els partits polítics i què espe-

rem que dissenyin legislativament, per poder solucionar aquesta inquietant situació sobre les persones dependents. No és un tema que sigui tant sols de l'interès de les persones d'edat, sinó que també ho és de la resta. Segons la meua manera de veure-ho, si actuem amb previsió i seguint l'exemple del riu baixant i del pantà de reserva, des de l'edat de 30 anys en endavant, tots hem de pensar i preveure el nostre futur... el qual desitjo que sigui pròsper per a poder viure amb la suficient dignitat fins a arribar als últims dies.

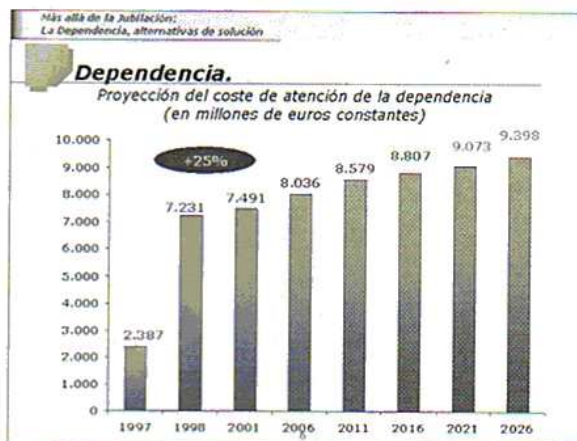
Per il·lustrar aquest article, he acompanyat uns gràfics que serviran per a observar amb més profunditat la problemàtica general de la situació de dependència a Espanya. Quant a

Les inversions que suposa adequar la societat perquè pugui atendre amb dignitat tot el col·lectiu dels dependents són immenses i s'han de programar amb temps i mitjançant una planificació financera suficient.

Nós allá de la Jubilación:
La Dependencia, alternativas de solución

Dependencia.
El coste estimado de la atención a las personas mayores dependientes ascendió a 400.000 millones de pesetas en 1998...

SERVICIO	Características de la Oferta		Costes de Producción		Nivel utilización de los servicios		Coste anual mill. euros	
	Oferta	Tipo	Producto	Coste	Factor de conversión	Coste	%	
Servicios residenciales	191.350	Plazas	Estancia/Día	33,06 €	330 días/año Ocupación 90%	2087,41	87,5%	
Servicios diurnos	4.583	Plazas	Estancia/Día	15,03 €	330 días/año Ocupación 90%	22,72	1,0%	
Serv. Asistencia a Domicilio	90.035	Usuarios	Hora atención	9,62 €	244 horas/año 4,7 horas/día	258,78	10,0%	
Teleasistencia	50.000	Usuarios	Coste/Año	360,61 €	1 año	18,03	0,8%	
TOTAL							100%	

les alternatives concretes de solució, no són fàcils i molt gustosament m'ofereixo per analitzar-les en un segon escrit.

I per a finalitzar i resumint, els diré que el problema de la dependència de les persones majors és de gran transcendència social per tres motius principals:

1. De cada dia vivim més i som un nombre més elevat de persones.

2. Donar aquestes atencions a casa com es feia fins ara, principalment exercides per les dones i els familiars, cada vegada és més complicat a causa de l'augment i de la constant incorporació de la dona al món laboral.

3. Les inversions que suposa adequar la societat perquè pugui atendre amb dignitat tot el col·lectiu dels dependents són immenses i s'han de programar amb temps i mitjançant una planificació financera suficient.

Cafè del Mar

Eduard Contijoch Miquel

He passat uns dies a la bonica illa d'Eivissa. Algú, sabent que hi anava, em va dir que no deixés de passar-me pel Cafè del Mar, a Sant Antoni, sense dir-me el motiu. Només em va dir que, sens falta, hi passés a l'hora de la posta de sol.

Haig de reconèixer que fa anys que he perdut una mica de pistonada respecte les darreres tendències musicals. No descriuré on em vaig quedar—no deixaria de ser un exercici de nostàlgia bastant depriment—però, el cert és que els darrers anys, o hauria de dir dècades, han aparegut tendències musicals de les que m'he quedat completament descavalcat. Noms com House, New Age, Chill Out descriuen estils musicals que em deixen completament fora de joc.

Bé, no tots. Aquest darrer, el Chill Out, una mica menys.

Ja fa uns anys que en els medis de comunicació se'n venia parlant i jo n'agafava la percepció que allò venia a ser una mena de música, diguem-ne, de relaxació.

Textualment, *chill out* és, en anglès, alguna cosa semblant a «fora tensions». Amb els anys, amb aquesta etiqueta s'hi han encabint tota mena d'expressions musicals. Algunes dignes, altres nefastes. Tot amb el denominador comú d'una música de melodia poc convencional, en la que diferents elements (instruments diversos, efectes sonors d'aigua, vent...) s'integraven en unes composicions que, suposadament, pretenien relaxar qui les escoltava.

És cert que, com passa amb totes les modes, tothom s'hi apuntava i amb qualsevol excusa es treia música amb l'etiqueta *chill out*. Van començar a sorgir híbrids com opera *chill out* (he sentit destrossar l'*Adéu a la Vida* de Tosca amb la pretensió de fer música relaxant), flamenc *chill out*, clàssic *chill out*, etc.

El lloc habitual per a escoltar aquest tipus de música acostumava a ser bars mu-

sicals que fugien de la música estrident d'altres locals i que proposaven entorns agradables amb música suau que permetia la conversa amb qui tenies al costat. La idea era bona, però no sempre es portava a terme amb èxit. A voltes, he sortit estressat d'un bar d'aquests, precisament per la música que pretenia relaxar-me!

Aquest estiu, he conegut un lloc diferent que m'ha fet canviar la percepció que en tenia, d'aquesta música i d'aquests locals.

He passat uns dies a la bonica illa d'Eivissa. Massificada, però bonica. Algú, sabent que hi anava, em va dir que no deixés de passar-me pel Cafè del Mar, a Sant Antoni, sense dir-me el motiu. Només em va dir que, sens falta, hi passés a l'hora de la posta de sol.

Un cop a l'illa, la idea em va atabalar una mica ja que, qui conegui Eivissa, sap que Sant Antoni no es caracteritza per ser un dels indrets més tranquils d'una illa que per ella mateixa ja és bastant «mogudeta».

Malgrat tot, vaig fer cas i, havent esbrinat pel diari l'hora a la que es ponia el sol, em vaig presentar a quarts de

L'èxit del local s'esdevé de la màgica combinació entre la formidable vista que proporciona la posta de sol i la música magistralment seleccionada pel responsable musical del Cafè del Mar.

nou (mitja horeta abans) al Cafè del Mar.

El que em vaig trobar, ja d'entrada va ser una sorpresa agradable. Un local a tocar d'unes roques que el separen del mar amb prou feines quaranta metres, decorat amb força gust. Per fora, una llarguíssima terrassa d'un estil que recorda, salvant les distàncies, una mica l'aire decadent del passeig dels Anglesos, de Niça. A dins, un local d'uns cent metres quadrats acull unes quantes taules envoltades de miralls i estranys objectes de decoració d'un eclecticisme que, no obstant, el fan força acollidor.

Però la màgia del local rau a la terrassa. La gran terrassa, on s'hi ubiquen, nombroses tauletes de marbre blanc arrencades paral·lelament a la línia del mar. L'èxit del local consisteix en la màgica combinació de la formidable vista que proporciona la posta de sol i els seus tons ataronjats, amb la música magistralment seleccionada pel responsable musical del Cafè del Mar, el clàssic dj Disk Jockey.

Cap a les nou, em vaig veure envoltat d'un centenar o més de persones que, com jo, prenien algun refresc embadalits davant l'impressionant visió del sol que començava a amagar-se per l'horitzó i captivats per una música que, per alguna raó, «encaixava» a la perfecció amb l'espectacle que es desplegava davant els nostres ulls.

Més tard, ja amb el sol camí de reaparèixer per llevant i amb les begudes acabades, una part dels assistents vam començar a desaparèixer i vam ser substituïts per nous grups de gent que venia a gaudir d'un entorn (ara ja sols amb música) que resta obert, durant els mesos de l'estiu, fins a

les tres de la matinada.

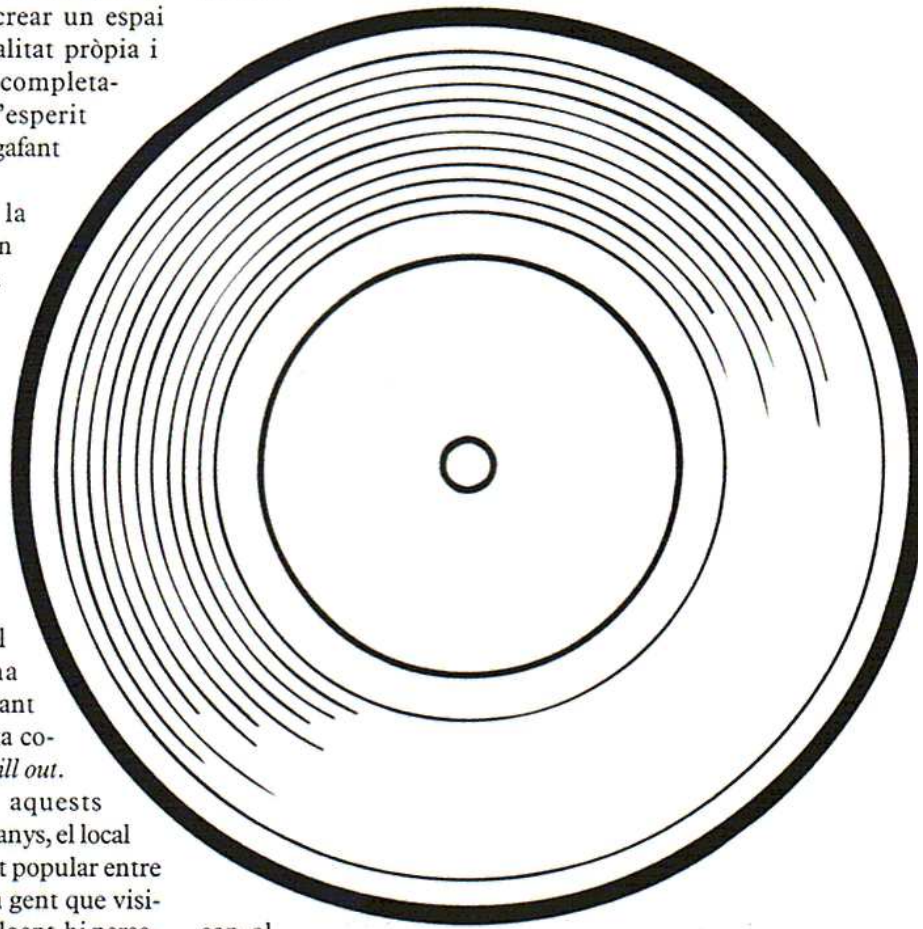
El Cafè del Mar fou inaugurat a principis d'estiu de l'any 1980 per tres «visionaris»—Ramon Guiral, Carlos Andrea i José Les—que van veure el gran potencial de les postes de sol d'un Sant Antoni, que llavors encara acollia part dels nombrosos hippys que omplien l'illa. El decorat fou obra de l'arquitecte Lluís Güell que va aconseguir crear un espai amb personalitat pròpia i que s'adeia completament amb l'esperit que ha anat agafant el local.

Quant a la música, van començar a experimentar amb diferents estils, incloent peces de música clàssica, però fou amb els anys que anà agafant un estil propi que ha acabat encaixant amb l'etiqueta comercial de *chill out*.

Durant aquests vint-i-quatre anys, el local es va anar fent popular entre la moltíssima gent que visitava l'illa, incloent-hi personatges famosos. Alguns d'aquests, músics, han vist la seva música influenciada per l'estil musical de les seleccions del Cafè del Mar i per l'ambient del lloc. Qui sigui afeccionat a la música, reconeixerà noms com Mike Oldfield, Frank Zappa, Jon Anderson, i d'altres.

Essent la música un senyal d'identitat del Cafè del Mar, els seus creadors no podien deixar d'aprofitar el filó que això suposava i, a partir de l'any 1994, van començar

a editar CD amb recopilacions de músiques que hi havien sonat. Els CD identificats amb el nom del volum (volum 1, 2, 3...), han arribat recentment a l'edició 11. En paral·lel, han «experimentat» amb altres coses com ara barrejar el *chill out* amb música clàssica, àries i altres estils com l'anomenat *chill house* (estil musical)

cap al qual deriva el Cafè del Mar quan es pon el sol). No sé, no ho he escoltat. Potser em fa por que no m'agradi.

Tornant d'Eivissa vaig comprar, a l'aeroport, el darrer CD, i després n'he comprat algun més. He de reconèixer que, en ocasions, me'l poso a casa, i tot escoltant-los des de la terrassa, amb la fresca del vespre mentre es pon el sol..., gairebé em veig de nou a Eivissa, veient com es pon pel mar. Gairebé em veig un altre cop al Cafè del Mar.

És necessari un nou Maig del 68?

Enric Sànchez-Cid

Han passat uns quants anys des d'aquells dies en què part de la societat (estudiants, obrers i... algú més?) es trobava incòmoda dins de la problemàtica que el món oferia. Aleshores, era evident que hi havia una il·lusió de renovar l'ambient, existia el desig que entrés aire nou, doncs es respirava una atmosfera un xic atapeïda.

No comprenc, que si aquella mort del mes d'abril, la d'en Martin Luther King, va ajudar a desencadenar tot un moviment revolucionari, cultural i polític, com és que avui, davant de tantes morts i agressions, quan el capitalisme es converteix en el seu mateix adversari i la societat està tan ben comunicada, ens quedem quiets? Per què amaguen el cap, «aquells» del 68?... On són els seus cadells?...

Potser ara el jove no tenen constància que va haver-hi un Maig del 68, quan es posaven les flors de la utopia en el canó dels fusells i s'intentava que els soldats fossin poetes, men-

tre es conreaven clavells vermells en la Universitat i en la Fàbrica.

Acceptàvem les nostres debilitats, però ningú va poder parar aquell crit de llibertat i solidaritat. L'entusiasme dels estudiants de Nanterre contra la guerra del Vietnam passà, sense dificultat, al barri llatí de París i, tres mesos després, als carrers de Praga, Lisboa i Barcelona.

Què hi ha ara?... Fins i tot la Universitat pateix d'un ambient *light*, sense aquelles emocions que envoltaven els estudiants i que per simpatia, com el foc a prop de la benzina, també arribava a l'obrer per enfrontar-se amb una estabilitat impertinent. Podria ser que ara no hi ha un enemic carismàtic?

El crit «Sang per petroli, no» només es troba a la lletra impresa... i segueixen caient, a la sorra d'Iraq i a altres llocs, homes abatuts per les mateixes bales que els polítics del «seu» país els han venut... Cap fàbrica d'armes ha reciclat els seus obrers, n'hi ha fet suspensió de pagaments.

Ara bé, cal anar en compte. Tota exaltació pot acabar sent un simple motiu per escriure llibres i articles, o l'argument d'una pel·lícula d'èxit comercial. En part, això va passar amb el Maig del 68: la societat de consum, que sempre està a l'aguait, el va fer seu i no

trigà massa a aconseguir que els pòsters d'aquella revolució guarnissin les parets de les cambres d'estudi de la majoria de joves, i dels no tant joves, que es penjaven a ells mateixos el cartell de progressista. Encara avui dia, i salvant les distàncies polítiques i socials que ho diferencien, es veu en camisetes i jerseis la foto de l'il·lús metge i revolucionari: el Che. Un record estètic i res més?

Què ens toca fer? Abandonar la utopia de la disconformitat?

Em sembla que aquest no és el camí, doncs la utopia és un valor que ens ajuda a créixer i a viure una vida amb projectes i il·lusions. No tenim cap motiu per deixar-nos portar per les aigües incontrolades del consum i pel desànim dels polítics.

Cal recordar, encara que només siguin paraules que en certes ocasions queden escrites, aquells crits que deien «La imaginació al poder» o «Prohibit prohibir». Només són uns eslògans, unes frases poètiques, la mateixa poesia d'on han sortit i, per tant, es justifiquen elles mateixes.

Hem d'estimular-nos per ser més conscients del que som, reflexionar davant del que ens envolta per no viure d'inèrcia... doncs, d'un moment a l'altre, l'empenta s'acaba i seria la fi d'una esperança i el naixement d'una dictadura.

La utopia és un valor que ens ajuda a créixer i a viure una vida amb projectes i il·lusions

El nostre futur

David Contijoch Huguet

Joël de Rosnay és un expert biòleg que al seu llibre *La història més bella del Món* ens prediu com serà el nostre futur. Furga el passat per descobrir l'avenir. És un mètode reprobable, a no ser que fins avui l'anàlisi de la història ha resultat el mètode més fiable per a descobrir les claus del nostre futur. La particularitat del mètode utilitzat per aquest científic es remunta no dies, ni mesos, ni anys enrere per a explicar el futur, sinó que repara en quatre milions d'anys enrere. Un procés llarg i lent que s'inicia quant els components químics que formaven la terra arribaren a generar la vida. Un punt fonamental d'aquest procés, i que el fa precipitar vertiginosament, es produeix quan les cèl·lules s'associen i es crea una primitiva estructura nerviosa. Aquest teixit coordina i estimula el desenvolupament de les espècies fins arribar a la natura tal com és avui.

Quan a Joël de Rosnay se li pregunta quin serà el nostre futur, respon que estem en el punt crític. A la nostra societat se li ha creat un teixit nerviós que ens cohesionarà i ens precipitarà a un futur tan desconegut com vertiginós. Aquest teixit es diu Internet. Internet interrelacionarà el que avui coneixíem com a parts i ens portarà a un món globalitzat.

Llegint *Els Comentaris de Conjuntura Econòmica*, publicació mensual de l'IESE (Universitat de Navarra), revista per als

antics alumnes, hom arriba a la conclusió que efectivament la globalització és aquí. Un número de publicació recent analitza la situació d'Alemanya, un inabastable model per a molts de nosaltres en el passat que avui està immers en una profunda crisi estructural de conseqüències imprevisibles. El seu estat de benestar és tan envejable com insostenible, fonamentalment perquè es financia sobre una indústria que avui ha de competir amb la d'altres països que no necessiten sobrecarregar les seves empreses amb impostos que mantinguin un sistema social tan perfecte com l'alemany. És trist, però és cert. Alemanya no creix, no genera llocs de treball. La seva paradoxal situació és que són els mateixos alemanys els que presumiblement hauran d'abandonar el perfeccionat sistema social.

La globalització es projecta sobre les economies fortes com l'alemanya, les flexibles com la nord-americana, les dèbils com les africanes, les crítiques com la japonesa i les expansives com la xinesa. Ens condueix a un món més interrelacionat, on les comunicacions permeten traslladar informes sense necessitat de moure papers, on es permet viatjar per tot el món sense moure'ns dels nostres depatxos.

El nostre futur és a prop, i encara que el tinguem aquí ens causa una sensació de desassossec.

Aquesta sensació s'assembla a la de l'adolescent que amb el bullici hormonal es precipita al món adult. Ignorem els matisos, però el nostre món serà global, potser culturalment més pobre, però més efectiu, més productiu, més comprensiu amb les diferències i socialment flexible. Les conseqüències d'aquest procés de canvi no seran pas totes beneficioses, ni fàcils d'acceptar. El nostre futur serà globalment millor tot i que serà dur, molt dur.

La globalització es projecta sobre les economies fortes com l'alemanya, les flexibles com la nord-americana, les dèbils com les africanes, les crítiques com la japonesa i les expansives com la xinesa.

La tardança en què últimament rebo les teves cartes, que a la vegada també són mes curtes i mancades de la sensibilitat que solies expressar en cada una de les frases escrites, em dona la sospita que alguna cosa passa i no goses dir-m'ho.

Voldria equivocar-me i

El destí és desconegut i m'espanta... Voldria aturar-me en els dies plens d'il·lusió quan el teu somriure em feia somniar vers el camí en què les nostres petjades fermes i profundes ens havien de conduir a la felicitat.

que tot seguís igual, com ha estat sempre. Ja veus que t'escric sense haver rebut resposta de l'última que et vaig enviar. Ho faig per treure'm del fons del cor l'angoixa que em domina des de fa ja uns quants mesos.

Tu i jo, ens coneixem prou bé, i no ens hem d'enganyar, ni molt menys donar cap mena d'excusa en el cas que hi hagi motius decebedors, perquè aquesta actitud precisament és contradictòria a la causa que tan fermament defensàvem davant la gran hipocresia que predomina en el nostre món.

També saps i recordes molt bé, que fou una de les raons principals i per ambdós va ser el puntal per refermar-nos com a parella que sap estimar.

T'estimo Núria. Diguem que tot el que jo penso i que tu ja t'imagines no és veritat.

Sóc incapaç d'acceptar una vida sense el teu amor, i només de pensar que poguessis deixar d'estimar-me i viure amb una altra perso-

na preferiria la mort.

Per tant, doncs, et demano que siguis explícita i sincera en la pròxima carta.

No tinguis por d'expandir tot el que sents. Confia de ple en mi com sempre has fet i no dubtis en cap instant que en mi sempre hi trobaràs l'amic i l'home que t'estima per damunt de tot.

El destí és desconegut i m'espanta. Jo, en aquests moments, voldria aturar-me només en els dies plens d'il·lusió quan el teu somriure em feia somniar vers el camí en què les nostres petjades fermes i profundes ens havien de conduir a la felicitat.

Aturar el temps és impossible, però voldria que tot el que em fa mal se n'anés ben lluny de mi i que aquest malson sigui tan sols una mentida.

T'he donat el meu amor. Sóc feliç.

Confio que tu, Núria, segueixis estimant-me. Perdonam si he estat incorrecte i he dubtat del teu amor.

ANDREU

TRANS-POL i **CAP SL**

Montblanc
Avinguda Lluís Companys, nau 6
Tel. 977 86 02 22 • Fax 977 86 12 35

AGÈNCIA POL

Barcelona
Comarques Catalanes, C/ Pere IV, 58-60
Tel. 933 098 025

Josep Foraster

VENDA DIRECTA

CELLER FORASTER

Camí de Sant Josep, s/n • MONTBLANC
Tels. 977 86 02 29 - 609 989 606 - 696 874 742
Fax 977 87 50 37 • c/e foraster@teleline.es

Sagarra, 2

Jordi Salvà i Cortès

Yukio Mishima era un escriptor que quan volia ho convertia tot en poesia.

Creia que qualsevol història o circumstància vital del dia a dia era susceptible de ser poemada.

Acostumava a dir que un poema neix de la tristesa, de la maledicció o de la desesperança.

Bé, els que no ens diem Mishima també arribem a conclusions similars. D'aquesta manera, quan estem contra les cordes en temes afectius, econòmics, de sa-

lut, etc., no ens és difícil de pensar: «D'això en sortiria un bon poema».

El matrimoni forma part d'un procés vital que ens toca viure amb més o menys fortuna. Josep M. de Sagarra, gran observador i home experimentat en l'art de lligar paraules, va arribar a unes conclusions plenes de color i de plenitud creativa.

Un marit i una esposa, l'etern tema. És desitjable i adient que el matrimoni funcionin bé; però el que és

espantant és que siguin amants tota la vida, i és esperpèntic el que li va passar a l'escriptor amb un pobre marit anònim.

Però, qui més qui menys té alguna referència en el nostre peregrinar per aquesta vall, que ara és menys de llàgrimes compartides, ja que a cop de divorci podem tornar a il·lusionar-nos, amb menys números per repetir la història que ens explica el poeta en *La cançó del pobre marit*.

La cançó del pobre marit

De primer, aquella dolcesa de confits i d'aiguarent.

La galta d'una minyona ningú dirà si és coent; ai dentetes de fadrina, dotze perles, vint i cent; ja és ben dolç això que en diuen casament!

Us arriben les misteles de la nit del llanguiment, són glopets i xerricades que no vénen malament; les estrelles us envegen mig plorant i mig rient, ja t'engresca això que en diuen casament!

Passen dies i més dies, la cassola va coent, van sortint totes les punxes, a la flor del pensament, al llençol i coixinera hi ha fet niu l'avorriment... no és tan dolç això que en diuen casament!

Si et dóna veces per olives no ho sabràs de cap parent. Si enraona amb les veïnes, vet aquí el seu parlament:

«Per mi sí que baladregi, per mi sí que vagi fent..., ja es pesat això que en diuen casament!

»Si un pogués l'escanyaria, en què fes parlar la gent; si un pogués, tres punyalades, i amb el còdols del torrent; et fa por la sang calenta i et fa por el penediment; ja és amarg això que en diuen casament!

»A collibè tota la vida, la salut hi vas perdent, tot el bé de casa teva te'l fa anar entre dent i dent. Com més anys, més males cares, i més engavanyament. Quin calvari, això que en diuen casament!

»Si per cas Déu se l'emporta, no faré cap compliment; que se'n vagi al purgatori de llevant o de ponent; dormiré en un clap d'artiga, mal que sia amb un serpent... Que no em vinguin amb un altre casament!»

JOSEP M. DE SAGARRA

Un nom, un cafè, un record

Albert Español i Villar

És una satisfacció per a El Foradot incloure en aquest número el primer premi de recerca atorgat pel jurat qualificador del XX Concurs Literari Escolar, de l'any 2004, a Albert Español Villar, un novell però avantatjós alumne de 16 anys, que si continua amb aquesta dedicació no tenim dubte que arribarà a ser un notable escriptor. El jurat estigué format per Agnès Ribó i Foguet, regidora de Cultura de l'Ajuntament de Montblanc; Joaquim Queralt Basterra, cap de l'Àrea de Turisme; Josep M. Porta i Balanyà, director de l'Arxiu Comarcal de Montblanc; i els professors Santiago Cabrerizo Micó, de l'IES; Montserrat Òdena, del CEIP-Muralles; i Montserrat Sàbat Tàpia i Anna Armengol Rovira, del Col·legi Verge Serra. Hem de ressaltar l'interès que la regidora de Cultura, Agnès Ribó, ha mostrat per aquesta publicació. En un futur, inserirem també el primer premi de poesia.

LA REDACCIÓ

Al cor de la Vila Ducal, encara avui queda el record d'un dels cafès amb més renom de la capital de la comarca. Parlo de Montblanc, una vila amb un gran passat medieval, plena d'edificis i palaus. La nostra història té lloc en un d'aquests antics palaus: la casa Desclegue, antic palau del veguer. És allí on, durant molts anys, el meu besavi va treballar al capdavant del seu estimat cafè. Aquest cafè no és altre que el de l'Isidre, i després va adoptar el nom del Cafè del Marcel·linu.

El Cafè del Marcel·linu no era un cafè qualsevol, on la gent només va a prendre alguna cosa, a jugar a cartes o a xerrar amb els companys. Quan dic que era diferent, em refereixo a l'aire que s'hi respirava. Per descomptat que s'hi anava a beure i a passar l'estona, però és que, a més a més, comptava amb la participació d'un pianista, juntament amb els artistes de *varietés* que actuaven damunt un petit escenari. I no eren unes *varietés* qualsevol, eren les millors artistes que actuaven als cabarets i als cafès-cantants de Barcelona, perquè en Marcel·linu anava a contractar en persona, a la ciutat, per delectar la gent de la contrada, amb *rumbistes*, cupletistes i alguna imitadora de la Raquel Meller i, també, dels primers *destapes*.

Però, el més important d'aquest cafè era la persona que el regentava, el ja anomenat Marcel·linu Jové,

que amb el seu caràcter afable i cordial, amic de tot-hom, es va convertir en la imatge del seu establiment. Més que per les *varietés* i pels famosos vermouths, el cafè era un lloc de trobada per a la gent de la comarca, un lloc on la gent podia fer tertúlia, escoltar música... i, sobretot, en aquell lloc podien tenir uns moments de felicitat en aquells temps difícils, els temps de la guerra civil, de la pobresa i de la postguerra, ja que en Marcel·linu no negava l'entrada a ningú, encara que no portés diners. Allí, amb aquell caràcter ja comentat, donava aixopluc a totes aquelles persones plenes de cabòries pels temps difícils, i amb un somriure sempre a punt els servia un bon cafè i una copa que els omplia de ganes de continuar endavant i de tornar el dia següent per continuar la tertúlia, pensant en temps millors.

El personatge

El que es podria explicar del meu besavi, el Marcel·linu Jové i Foguet, és que va néixer a la Ducal Vila de Montblanc, l'any 1883, i de ben jove ja es podia entreveure que tenia a la sang l'ofici de cafeter.

Va començar com a cambrer d'un cafè (el de la Plaça, que en deien Cal Tivissa), on ja va començar a fer-se nom, i, per aquelles casualitats de la vida que semblen fetes expressament, quan tenia vint anys es va casar (llavors la gent es casava molt jove) amb la

Consol Cartanyà Esplugues que tenia, també, un cafè portat pel seu pare. Llavors, en casar-se, en Marcel·linu va passar a ser-ne l'amo.

Ell, de mica en mica es va anar fent un nom entre els cafeters, i també un lloc en la vida dels montblanquins, ja que era una persona molt estimada per la gent del poble i comarca, que amb la seva simpatia i cordialitat ofería un bon tracte al seus clients.

Era una gran persona i per damunt de tot volia la felicitat de la gent que l'envoltava. Per exemple, tant li feia si un dia feia més o menys calaix, només volia que el seu cafè estigués ple a vessar, i si veia que algun client habitual no hi anava, perquè la collita no li havia anat prou bé, l'anava a buscar i li deia que el volia veure al cafè i que no passava res si no podia pagar la seva consumició, ja que per al Marcel·linu l'amistat era per damunt de tot.

A més de servir les taules, també anava a seure amb els seus convilatans i coneguts, per fer una partideta de cartes o per jugar

Marcel·linu no negava l'entrada a ningú, encara que no portés diners.

al dòmino. La seva amabilitat, amistat i professionalitat feia que la gent l'estimés i que no pensés en ell com un cambrer sinó com un amic per als bons moments i per als dolents. I no només la gent del poble, sinó també la gent de fora de Montblanc, com alguns pintors de renom, que li havien pintat alguns quadres per al cafè, i alguns artistes i escriptors de l'època coneixien el Marcel·linu. I, fins i tot, algun escriptor parla d'ell al seus llibres, cosa que ha permès conèixer-ne més coses.

El Marcel·linu va tenir quatre fills. El primogènit, que també es deia Marcel·linu, va morir als 18 anys a la Batalla de l'Ebre, formant part de la coneguda Quinta del Biberó. La segona filla es diu Consol, com la seva mare; ella és la meva àvia. M'explica que es va passar molts anys servint les taules i perdent-se el ball de la Festa Major per estar «al peu del canó», esperant la gent de l'envelat a la mitja part, tot adormint-se pel cansament en una de les taules, encara plenes de les copes de l'última onada de gent.

El tercer fill va ser el Pepitu, qui també es va passar moltes hores darrere el taulell, servint i ajudant el seu pare, fins que es va casar i, anys més tard, va anar a viure a Tàrragona, on encara viu.

El fill més tardaner va ser el Ramon, que també era el més inquiet i un «cul de mal seient». Bon empresari, com el seu pare, porta el crit de la moda a l'illa turística d'Eivissa, on és casat i resideix.

El Marcel·linu va morir l'any 1958, quatre anys després de jubilar-se i d'ha-

ver traspassat el negoci. La seva mort va ser molt sentida pels montblanquins, que fins i tot van fer sortir la banda de música per dedicar les últimes estrofes a qui havia alegrat la vida de tota una comarca.

El cafè

Al cafè s'hi podia entrar per la plaça Major, que era l'entrada principal, i pel carrer de la Civaderia. Entrant per la plaça, hi havia un passadís a la meitat del qual s'hi trobava un quartet on es guardaven totes les begudes. Al final, unes escales que conduïen a un replà; si es continuava caminant, s'accedia al carrer del darrere, abans esmentat. Quan s'arribava al replà, a la dreta, hi pujaven unes escales que conduïen a la gran sala del cafè.

En aquesta hi havia un taulell; al costat hi havia la porta de la cuina, que també donava al pati de darrere i a les habitacions que se situaven a la part superior. Darrere el taulell hi havia una gran prestatgeria plena de licors i begudes. La sala tenia unes trenta taules de marbre, amb cadires rodones. Al mig, una gran estufa per a l'hivern. A l'altre costat, davant del taulell, hi havia el famós piano i un petit escenari on actuaven les artistes de *varietés*.

Al costat de la sala gran hi havia una porta que comunicava amb els billars, aleshores de caramboles, i una sortida.

A mitja sala hi havia una porta a través de la qual s'accedia a una sala més petita, coneguda com «la saleta» que era com una mica de reservat i, de vegades, s'hi feien també alguns dinars.

El cafè era una part important de la vida diària de

tots els montblanquins, ja que era en aquell lloc on es feien els vermut de la Festa Major... i quins vermut! Els vermut delectaven els clients amb tapes de ronyó fregit, cargols, callos, ensaladilla russa, pernil, olives, patates, xoriço... i un bon vermut de barril, molt lluny del actuals vermut de *martini*, d'olives de pot i de patates de bossa. També s'hi servien les copes a les mitges parts de l'envelat de la Festa Major, a les mitges parts del teatre o del cinema i, fins i tot, als convits de casament.

En aquells temps, la gent es casava a les set del matí i les núvies es vestien de negre! Després s'anava al cafè, a fer un esmorzar, ja que els temps no estaven per fer els actuals copiosos i desorbitats banquets de casament. Aquells esmorzars estaven compostos de coca, xocolata desfeta i orxata i una bosseta d'anisets per a tots els convidats.

Però ara tots aquells records s'han esvaït, ja no són més que núvols de fum a la memòria dels nostres avis, que pensen en tot el que van viure amb el Marcel·linu, en uns temps difícils per a tothom, però que s'intentaven oblidar. Ara ja només queda el seu record, que esperem que mai s'oblidi.

Baiges i la presumpció de plagi

Josep M. Contijoch

En literatura es dona amb bastant freqüència la concurrència d'idees, sense que es vegi malament. Ho veiem en les versions de *Don Juan Tenorio*, per exemple; hi coincidiren escriptors com Zorrilla i el mateix don Juan, citat per Lord Byron, Brancati, Moliere i fins i tot evocat per Motzar a l'òpera *Don Giovanni*. En les diverses èpoques de la història són multitud les persones que han escrit i han citat les mateixes anècdotes i fets. Un tema literari pot ser tocat per infinitat d'autors sense que això es consideri plagi. Aquesta «coincidència» és normal en l'art d'escriure. Una mostra d'això la tenim en el llibre *La Finestra*, publicat no fa gaire a Montblanc, i on seixanta-vuit autors i vint-i-dos dibuixants tenen el mateix tema argumental,

la finestra, i cadascú parteix d'un plantejament diferent i no surt cap creació igual.

No seria tan normal, però, pintar seixanta-vuit Venus de Milo des del mateix angle. La coincidència, en escultura, ja no ofereix concomitància, sinó indústria i, en el fons, lògicament, plagi. Com plagi seria, en arquitectura, aixecar dues Sagrada Família. Una cosa és seguir una escola o un estil determinat, on hi pot entrar tothom, i l'altra és senzillament copiar una obra. Aquest últim plantejament pot ser vàlid per a cada una de les sis arts restants.

En el cas que ens ocupa, del reusenc Josep M. Baiges, cal precisament aclarir si el problema que l'afecta és de casualitat o de plagi. Aquí hem de tocar el tema de la còpia, encara que afecti un dels més prestigiosos pintors del segle XX: Salvador Dalí.

Baiges, fou citat en el número 23 d'*El Foradot*, quan parlàvem de la sardana. En parlàvem com a autor de sardanes relacionat amb Montblanc per parentiu amb Ramon Roselló i la seva esposa Clotilde. Ara en fem esment perquè el considerem com a «cosa nostra».

Josep Maria Baiges i Jansà va ser un artista polifacètic, nascut el 1924 a Riudoms. Quan acabà el batxillerat, va destacar en disciplines artístiques diverses, que complementava

(com calia fer en els temps posteriors de la guerra civil) amb feines professionals. Exercia de delinquant a l'empresa Fomento de Obras y Construcciones, de Barcelona. Fou vocalista, amb el pseudònim Víctor Abel, de l'orquestra Excelsior d'Alcover i d'altres de prestigioses de Tarragona i Barcelona. Fou decorador, compositor de sardanes, autor de música lleugera i, finalment, pintor. En pintura, destacà com a aquarellista i miniaturista i, a la vegada, fou mestre del fresc religiós.

Farem servir la seva faceta de pintor i hi entrarem per aprofundir en el tema del plagi.

Practicant la tècnica de pintura mural, suposadament tindria la idea de pintar llenços de temàtica sacrosanta o, almenys, sobre el Crist posat a la creu, que partís d'una nova visió apresada no pas d'un academicisme induït, sinó fruit d'una inspiració genial. Creà la perspectiva d'un Crist vist des d'altura, en un quadre que barreja el realisme de la figura sacra amb el surrealisme de cel, de la terra i del mar i l'abstracció de la creu contorsionada. Aquesta obra, per força, havia de ser més aviat l'obra d'una persona temperamental que la d'un simple afeccionat, i més en una època en què no s'havia pintat mai cap figura

El Crist de Baiges va veure la llum l'any 1947. El pintor va presentar l'obra al concurs de cartells de la Setmana Santa de Tarragona d'aquell any, però no el va guanyar.

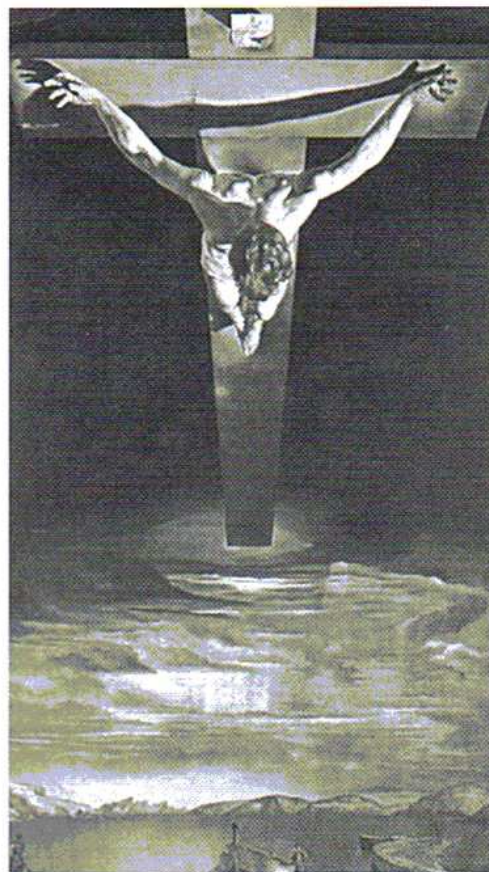
des d'una perspectiva tan original.

Aquest quadre va veure la llum l'any 1947 i prova que això fou així és que es va presentar al concurs de cartells de la Setmana Santa de Tarragona d'aquell any, però no el va guanyar. Després, el quadre fou exposat en diverses galeries d'art de la Ciutat Comtal durant mesos, però ningú el va comprar. D'aquests passos, n'hi ha constància documental i, per tant, no es tracta de cap il·lusió.

Tres anys més tard explota la bomba en el món pictòric internacional. El monstre de la pintura Salvador Dalí, mimat de la crítica i dels multimilionaris dels Estats Units (és fàcil veure per on li esdevindria el triomf) «ofereix al món» el seu quadre del Crist suspès en el cel, pintat amb idèntica perspectiva i composició que el de Baiges, on hi plasmà pràcticament la mateixa terra, el mateix mar i el mateix cel, només que Dalí destaca els colors verds i grocs sobre un fons fosc i negre, mentre que Baiges pinta amb colors roses i clars. A criteri nostre, el de Baiges és de qualitat superior.

Els amics de Baiges no van trigar gaire a aixecar les mans al cel, clamant l'autoria de l'obra per al de Riudoms... una obra que catapultaria a la fama el pintor de l'Empordà.

El crític d'art Luís Montreal, per cert molt conegut a Montblanc, no va trigar a publicar un article en *El Noticiero Universal* de la capital catalana on exposava la coincidència amb tanta contundència que la revista *Hola* en va fer esment l'any 1952, després que l'article sortís esmentat en la revista local *Reus directe*.

Dalí, que no negà mai l'autoria tardana del seu quadre respecte l'altre, la intentà justificar com una extraordinària simultaneïtat. Però Dalí no va admetre la còpia (lògicament), mentre que Baiges, home modest, delicat i educat, va acceptar sense rèpliques ni polèmiques la versió del mestre.

Amb tot, la polèmica no va acabar aquí ja que els envejosos i els enemics naturals de Salvador Dalí no pararen d'agitar el món periodístic, removent el tema de la còpia i del plagi. Dalí, probablement cansat de tant parlar per parlar, els va respondre amb aquesta cínica i arrogant rèplica:

«És cert que les dues obres són molt semblants, però hi ha una cosa que les fa absolutament diferents: entre el Crist del de Tarragona i el meu hi ha una diferència d'un milió de pessetes; i si no se pintaren, com diuen els meus detractors, la cosa encara té més mèrit».

Un milió de pessetes de l'any 1947 seria com un mi-

lió d'euros d'ara. I no creiem pas que ningú digués que Dalí no sabia pintar; al contrari, nosaltres pensem que en sabia molt, massa, perquè la seva opinió fos admesa sense obrir boca per tots els acòlits del món; i també pensem que era suficientment viu per fer una obra paral·lela i que el concert internacional no la considerés plagi. És clar que el milió d'euros van anar a parar a la butxaca de Dalí i no pas a la «del de Reus». Avatars de la fama, vet ací.

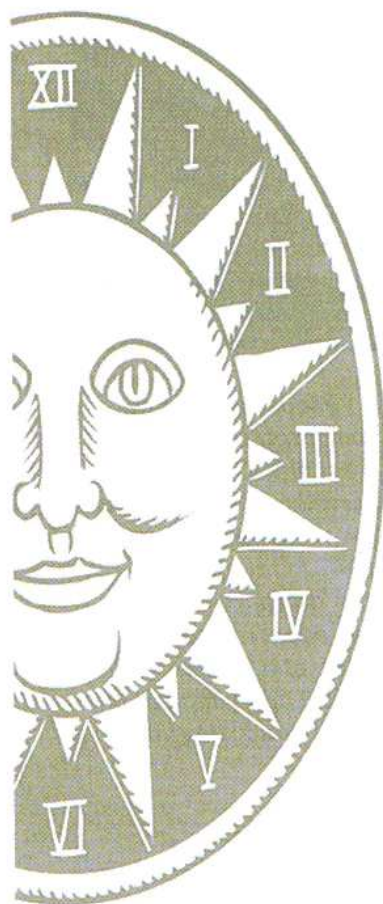
A l'esquerra, la pintura que Josep M. Baiges presentà al concurs de cartells de la Setmana Santa de Tarragona de 1947.

A la dreta, pintura de Salvador Dalí de l'any 1951 que té més d'una casual coincidència amb la del pintor de Riudoms.

“És cert que les dues obres són molt semblants” —va dir Dalí—, “però hi ha una cosa que les diferencia: un milió de pessetes”.

Contes, històries i llegendes

Enric Sànchez-Cid

Pot ser que algun lector recordi haver escoltat del seu avi rondalles a la vora del foc. Era una manera d'entretenir els minyons en aquelles tardes d'hivern, quan el fred dominava gairebé tots els racons de la casa. També era una forma de transmetre històries, més o menys verídiques, que l'avi de torn havia sentit explicar i, probablement, ell hi afegia la collita personal, que ens feia més entenedor aquell conte.

Passaven els anys i aquells néts es traslladaven de l'escola a d'institut i, aleshores, ja no hi havia temps per escoltar l'avi. Els hiverns començaven a no ser tant freds quan va aparèixer l'estufa de butà, i el foc a terra de la llar ja només escalfava la panxa de l'avi, arrecerat fins gairebé posar-s'hi damunt.

L'avi va morir i el foc a terra també es va apagar. El pare perd el control dels fills i, sobretot, l'esma d'explicar contes. Els nois estudien l'FP o van a la universitat. Ja no tenen fred per quedar-se a casa, doncs al pub o a la disco, s'està més còmode. La televisió explica realitats gairebé sempre tristes, però fins i tot els fets que hi veiem ens els creiem només a mitges, perquè estem acostumats a que ens enganyin massa sovint (l'11-M, les armes de destrucció massiva a l'Iraq, la medalla del Congrés Americà, els 10.000 llocs nous de treball...) i casi tot ho posem «entre cometes»... Els llibres d'«estudi» també ofereixen altres realitats... Qui més qui menys s'entreté llegint un diari. Clar, que pel que diuen, aviat ens en cansem, doncs no aporten il·lusió.

Hi ha un capvespre en què el pare, amb cert esforç d'imaginació, torna a explicar la marxa de Trempe a Vielha, de quan va fer la mili. Tots els de casa se la saben de memòria, encara que amb el temps han aparegut diverses versions, com ja passa amb les bones pel·lícules d'abans de les quals es fan noves versions a color i amb un xic més de cuixa. Es fa tard... Demà els nois han d'aixecar-se aviat i es retiren a les seves cambres.

El pare se n'adona que encara, no havia arribat al túnel de Vielha, però també se'n va a dormir sense voler pensar-hi més. Es perden històries poc fidedignes, però cal reconèixer que eren distretes i les havíem recordat durant molt de temps. El conte i la història han estat arraconats.

La vida segueix el seu ritme. S'ha fet present l'ordinador personal: ara sí que no hi haurà pas res per recordar. Només quedarà el disc dur i el CD amb el que es pot emmagatzemar.

D'aquí que hem de recordar que la història és massa seriosa per deixar-la en mans dels historiadors i, aleshores, es fa present la llegenda, aquella poesia de la història que no es pot demostrar. Però mentre no perdem la il·lusió cal pensar que la vida es vola per damunt de tot.

La televisió explica realitats gairebé sempre tristes, però fins i tot els fets que hi veiem ens els creiem només a mitges, perquè estem acostumats a que ens enganyin massa sovint.

Temps recents passats

Durant la guerra civil del segle XX circularen dos tipus de pessetes, editades per cadascun dels bàndols contendents. Per aquests motiu, a l'Estat espanyol, aquells dies hi havia dues monedes, les dues en castellà, amb el mateix nom però de diferent disseny i valor. El valor de les dues monedes anava variant a mida que avançava la guerra, i la millor cotització la tenia, lògicament, la del bàndol que anava guanyant terreny. La moneda republicana acabà sense valor en els mercats internacionals. Durant l'última etapa de la guerra, els vencedors assenyalaren dues classes de valor per a la moneda contrària, d'acord amb les numeracions d'unes series que prèviament anunciaren per ràdio com a «bones» i «dolentes». Aquest motiu fou suficient perquè la gent intentés arrebregar-ne «de les bones» durant els últims dies de la guerra.

La que presentem avui, era la pesseta de la zona republicana, editada l'any 1937. Un altra cosa foren els bitllets editats per les localitats, d'aquests ja en parlarem en una altra ocasió.

Sobre la foto de l'anterior «Temps recents passats»

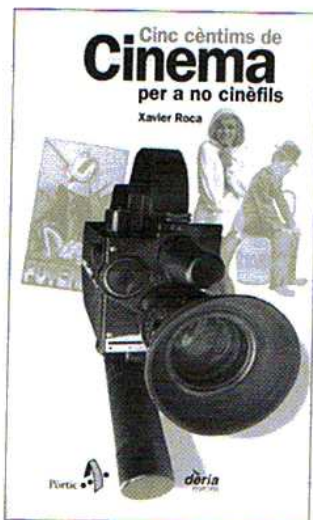
Diversos lectors s'han manifestat sobre la imatge dels ciclistes que il·lustrava aquesta secció en el número 25 de la revista *El Foradot*, per ampliar dades sobre les persones que hi sortien.

Ens aclareixen que el noi que és al costat esquerra de Joan Ferrer (assenyalat amb el núm. 14) és Albert Baldrich; el que va de negre, al seu costat, és Albert Campos, oncle de l'esposa de Joaquim Parés; el noi que assenyalarem com a Josep M. Giné (el núm. 8) era en realitat Jaume Gras, de professió calderer, la

família del qual avui ja ha desaparegut; el xicot de darrera de Jaume Foguet (el núm. 10), que porta casc, és Josep Avià, popular vocalista dels anys 1950; darrere de Salvador Sans (el núm. 15), hi ha Anton Ribas que exercí molts anys de caixer del Banc Central; el xicot que es veu darrere de Joan Ferrer (el núm. 14) era Joan Carreras, marit de la perruquera Rosita; i el noi que es troba entre Josep Tàrraga (el núm. 13) i Joan Ferrer Suís (el núm. 14) és Josep M. Iborra Font, de cal Pícotxa.

Punt de llibres

Jaume Ferrer i Puig

Llibres de pel·lícula

XAVIER ROCA. *Cinc cèntims de Cinema per a no cinèfils*. Barcelona: Pòrtic, 2003.

ÀNGEL COMAS. *Diccionari de llargmetratges. El cinema a Catalunya després del franquisme (1975-2003)*. Valls: Cossetània Edicions, 2003.

El cinema, com la literatura, ens proporciona un seguit d'experiències personals i vitals viscudes per personatges de ficció, que amplien el nostre món interior, fent que puguem gaudir amb més intensitat la vida i tinguem més claus per desxifrar la complexitat de l'existència. És per això que el periodista i crític de cinema del diari *Avui*, Xavier Roca, ens ofereix un recorregut per la història del cel·luloide des dels seus orígens, aquests iniciats amb la invenció del cinematògraf dels germans Lumière fins als nostres dies, marcats per la presència preponderant de la tecnologia informàtica i els efectes visuals. En tot aquest viatge també hi ha temps per repassar, amb una clara vo-

luntat pedagògica i sintètica, els principals corrents (expressionisme alemany, surrealisme, neorealisme italià, *nouvelle vague*, etc), gèneres (comèdia, melodrama, musical, aventures, cinema policíac, western, etc), actors i actrius emblemàtics, i, sobretot, les pel·lícules que ens il·lustren els factors històrics, socials, polítics i econòmics de cada moment. El llibre ha deixat de banda les cinematografies que es presenten als festivals com les produccions del continent africà i de l'Índia. L'obra es completa amb un índex de pel·lícules i de noms d'actors i directors, un glossari de termes cinematogràfics i adreces d'Internet relacionades amb el setè art. Una bona eina perquè no iniciats en el tema puguin endinsar-se i descobrir els clàssics del cinema de cinc estrelles.

Per als cinèfils més exigents, i que vulguin saber més sobre el cinema fet a Catalunya a partir de la Transició, el crític i historiador cinematogràfic Àngel Comas ofereix en format de diccionari un recull de les

produccions amb segell català, això vol dir d'aquelles productores amb seu social a Catalunya i de les pel·lícules que reflecteixen una catalanitat cultural clara. Cada entrada presenta el títol, la productora, la durada, la fitxa tècnica de la pel·lícula i una breu sinopsi argumental. El volum és útil per veure quina és la presència del cinema fet a casa nostra i així poder analitzar els esculls endèmics de la manca de consolidació d'una indústria cultural pròpia, com la que hauria de tenir qualsevol país normal i que en el cas català arrossega el problema de la manca de capitalitat real, davant de Madrid; la problemàtica de la llengua; la poca predisposició del mercat espanyol; la doble competència que té el nostre cinema: les multinacionals i els productes fets a la capital de l'Estat i la manca d'implicació de la televisió pública. Uns obstacles que cal superar-los amb la perseverança i la tenacitat en el repte de fer bones pel·lícules i, per suposat, des de Catalunya i en català.

Els homes dibuixats

Associació Conèixer Catalunya (ACCAT). *El dibuix a Catalunya. 100 dibuixants que cal conèixer*. Barcelona: Pòrtic, 2004.

L'Associació Conèixer Catalunya en el seu afany per divulgar la història i el

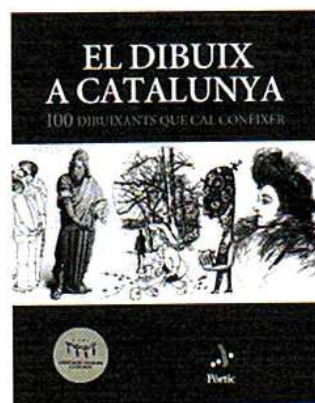
patrimoni cultural i natural del nostre país ens presenta una altra petita joia centrada, aquest cop, en els dibuixants i il·lustradors catalans més importants des de la primera meitat del 1800 fins als nostres dies. El dibuix sembla que hagi

estat el germà petit de l'art pictòric en majúscules encarnat, principalment, per la tècnica a l'oli i a l'aquarel·la. Tot i aquest aparent condicionant, que parteix d'un cert prejudici, val la pena comprovar com els catalans tenim una ex-

tensa nòmina de dibuixants que amb el llapis de carbó o la ploma han sabut donar forma artística a temes i qüestions d'actualitat en cada època i excel·lir en un camp que ens ha deixat nombrosos llegats com els dibuixos fets per Alexandre de Riquer (1856-1920), autor també d'ex-libris; Ramon Casas (1866-1932), un dels màxims exponents de la pintura modernista a Catalunya que cultivà el cartellisme i impulsà la revista *Pèl & Ploma* on hi publicà nombrosos dibuixos, centrats molts d'a-

quests en figures de dones que constitueixen una mena de cànon femení del Modernisme. Entre altres dibuixants que apareixen en el llibre destaca també Gaietà Cornet, que sobresortí com a dibuixant d'humor i caricaturista polític, i fou alhora impulsor de publicacions com *Cu-Cut!*, *En Patufet* o *Violet*, a més de col·laborador a *La Veu de Catalunya*. Això sense deixar de banda altres noms emblemàtics com el del tarragoní Ricard Opisso (1880-1966), famós pels seus dibuixos de multituds; Junceda (1881-

1948); Lola Anglada (1892-1984), autora del conte *El més petit de tots*, protagonitzat pel personatge del nen milicià fins arribar a autors més contemporanis com Lluçia Navarro (1924) o Francesc Vila Rufas, *Cesc*. El llibre de format quadrat dedica dues pàgines a cada dibuixant, les pàgines senars, de color granatós, donen la biografia i un retrat de cada autor i les parelles mostren un dibuix emblemàtic de l'artista en qüestió. L'obra està dirigida pel periodista i crític d'art Josep M. Cadena.

Els drets lingüístics dels cataloparlants

LLUÍS-ANTON BAULENAS. *El català no morirà*. Barcelona: Edicions 62, 2004.

Parlar d'una llengua com la catalana i, en concret, fer-ho des de la vessant sociològica o sociolingüística és directament proporcional a entrar a la plaça de braus de la política espanyola. Mentre els catalans ens fem un tip i un fart d'explicar, amb la tosuderia pròpia del ruc català que portem encastat al darrere del cotxe, que parlar la nostra llengua és una qüestió de normalitat: perquè és la llengua materna o d'adopció, i que això no respon a cap actitud antiespanyolista ni a cap rêmora ni confabulació judeomacònica ni separatista, els de la caverna es fan els ofesos i reaccionen amb la bravesa i la testosterona de l'Osborne dient que sempre ens estem queixant de tot.

El català, com qualsevol altra llengua, és l'expressió i la manifestació més directa de l'existència d'un po-

ble, un puntal de la nostra identitat, i alhora equival a una determinada manera de veure el món, sinó no més cal veure el ric corpus paremiològic del català i l'excel·lent llegat literari amb figures de primeríssima divisió intel·lectual com Ramon Llull, Ausiàs Marc o Carles Riba, per citar-ne alguns que van més enllà, i intencionadament, de l'àmbit administratiu del Principat.

Baulenas parteix del plantejament de la dignitat personal i del dret de no ser un ciutadà de segona per motius de llengua, i advoca perquè el debat lingüístic es faci en termes de drets més que en objectius nacionalistes. Des d'aquesta premissa formula un molt bon assaig a cavall entre la història de la llengua, la política i la sociologia, centrant-se en els capítols foscos del català des de 1714, passant pel franquisme, i fins als nostres dies. Mentre ressegueix, paral·lelament, el comportament i la militància lingüística dels

ciutadans de Catalunya i els partits polítics, o la fermeza i el compromís del professorat, sense perdre de vista les sempre complicades relacions amb l'Estat espanyol i el moment crucial que viu la nostra llengua en la pugna pel reconeixement a Espanya i a Europa. L'autor tampoc obvia el fenomen de la immigració, tant la passada com l'actual, que reverteix sobre Catalunya, i que cal integrar amb la màxima pedagogia. En definitiva, un llibre que intenta explicar el perquè, al segle XXI, els catalans no podem viure encara plenament en català en tots els àmbits de la vida quotidiana després de vint-i-quatre anys d'Estatut i quin és el futur lingüístic que ens espera després de veure que la llengua cada dia es parla menys al carrer i a les aules sembla que hi pervisqui artificialment. Una de les claus sembla que passa per tenir un estat al darrere que ens empari de debò, sigui nostre o no.

Lluís-Anton Baulenas
El català no morirà

Un moment decisiu per al futur de la llengua

QUE MÉS CONTINUEM AVANÇANT PER AQUESTA GRAN PARADÒXA, MÉS COMENÇAREM A BELLESCAR PENDENT AVALL: Amb la normalització lingüística a mitges no n'hi ha prou per assegurar la supervivència de la llengua. Una altra cosa és discutir si cal o no que hagi de sobreviure. Però intuíem que si la llengua se'n va, la cultura catalana potser se n'hà anirà darrer, d'aquí l'anglès i els plans. És així? O és que som una nació... d'hipocondríacs obsessius!

62

La Unió Esportiva Montblanc, un somni fet realitat

Òscar Farré Martí

Aquesta passada temporada 2003-2004, la Unió Esportiva Montblanc ha fet realitat un somni que amb molta il·lusió i esforç ha perseguit durant les últimes cinc temporades: l'ascens a la Primera Regional. Un ascens molt desitjat pels diferents jugadors, entrenadors, directius que han anat passant per l'equip montblanquí, però sobretot per la increïble afició montblanquina. La vila de Montblanc pot tornar a treure pit després de tornar a posar, al cap de trenta-cinc anys, un equip de futbol local a la Primera Regional, fet que omple d'orgull qualsevol montblanquí.

Recordem que tot començava la temporada 1998-1999, que ja va ser molt especial per a la Unió Esportiva Montblanc, doncs, havent acabat la temporada en el primer lloc del grup 26 de la Tercera Regional, aconseguien així sortir de la categoria en la que havien jugat sempre des de la fusió del Club de Futbol Montblanc i la Penya Esportiva Montblanc l'estiu de 1994. És a dir, després de cinc temporades a tercera i el fet de començar la temporada 1999-2000 jugant a segona, omplia de força tots els integrants de l'equip per jugar i aspirar a un altre ascens, en aquest cas el pujar a la Primera Regional.

La temporada 2004-2005 començava amb l'equip montblanquí molt reforçat en totes les seves línies i sent un dels màxims favorits per a fer-se amb una de les dues primeres places del grup, les quals donaven el dret de jugar l'esperada promoció d'ascens a la Primera Regional.

Els montblanquins jugaven el seu primer partit al camp municipal de la Vila Ducal enfront d'un dels equips més forts del grup i un dels altres aspirants a l'ascens, el Catllar, que arribava amb un altíssim pressupost i havent golejat tothom en la pretemporada. L'equip dirigit per l'Enric Solé va baixar el fums als del Tarragonès amb una golejada d'autèntic escàndol, 6 a 2. Tot seguit van encadenar cinc victòries seguides que els van col·locar en segona posició amb dos partits pendents, seguint de molt a prop el Torredembarra.

Una de les altres dates claus de la temporada va ser la segona setmana de novembre, quan la Unió Esportiva Montblanc es posava al dia pel que fa als partits aplaçats i, tot seguit, rebia a la capital de la Conca de Barberà el líder del grup. Va ser un partit molt intens entre dos molt bons equips. Al final, els montblanquins aconseguien els tres punts en joc prenent així el lide-

rat als del Tarragonès.

El liderat no va portar sort als montblanquins, ja que en l'estrenat com a líders van perdre un partit en el que es van posar tres vegades per davant en el marcador, però després d'aquesta ensopegada els jugadors de la UE Montblanc van aconseguir remuntar un importantíssim partit al camp de l'Atlètic Valls que perdien per 2 a 0 a la mitja part i en el que van acabar imposant-se per 2 a 3 i tornant a encadenar una altra bona ratxa de resultats fins al final de la primera volta, ja que només van perdre en la visita al camp del Calafell, i així la Unió Esportiva Montblanc acabava aquesta primera volta com a líder, amb tres punts més que el Torredembarra.

La segona volta començava amb una ensarronada al camp del Catllar, on l'àrbitre perjudicava clarament els montblanquins que acabaven perdent el partit, però, ni la mala actitud dels del Catllar ni la derrota a casa davant el Llorenç del Penedès en el tercer partit de la segona volta van fer perdre els ànims als montblanquins que seguien en les primeres posicions del grup i sense perdre la il·lusió que encara tenien per lluitar per a l'ascens.

La visita al camp del Torredembarra, en la jorna-

**La segona
volta
començava
amb una
ensarronada
al camp del
Catllar, on
l'àrbitre
perjudicava
clarament
la UE
Montblanc.**

da 26, es presentava més que complicada, ja que els locals volien sentenciar la lliga al seu favor però els jugadors de la Unió Esportiva Montblanc van haver de treure el seu caràcter guanyador per no fallar i aconseguir un valuós empat al camp del líder.

El tram final de la temporada va ser molt intens, ja que la Unió Esportiva Montblanc va sumar set victòries en els últims vuit partits i només van cedir un empat a 2 a casa, davant l'Atlètic Valls. El Torredembarra, per la seva part, també va fer un final de temporada molt bo i es va arribar a l'última jornada amb només dos punts de diferència entre uns i altres. Els montblanquins rebien l'Altafulla, equip que guanyant Montblanc encara podia deixar fora els homes dirigits per l'Enric Solé, però els seguidors de l'equip montblanquí van anar en massa al camp municipal per ajudar a guanyar el seu equip i assegurar-se així jugar la promoció d'ascens.

Al final, la Unió Esportiva Montblanc va acabar el campionat en segona posició, ja que el Torredembarra va desfer-se, no sense problemes, del Llorenç del Penedès. El sorteig aparellava els montblanquins amb el que havia estat estadísticament el millor equip de tots els grups de la Segona Regional, el Reddis. Els de Reus, clarament afavorits en l'eliminàtoria, arribaven al camp municipal de Montblanc el 30 de maig, on els locals van imposar-se per 2 a 1 en un partit passat per aigua, ja que no va deixar de ploure durant els noranta minuts de joc.

La millor part va ser el partit jugat al camp del Reddis, el 5 de juny, on els seguidors montblanquins van arribar vestits de vermell amb un clar missatge a les samarretes: «A primera!». Aquest lema no el van deixar de cantar fins que, ja en temps de descompte, els montblanquins marcaven l'1 a 2, el gol de la victòria que els portava directament a primera. L'eufòria montblanquina es desfermava i acabava amb l'ofrena de l'ascens a la Mare de Déu de la Serra, la recepció a l'Ajuntament i un animadíssim sopar de celebració.

Aquesta temporada 2004-2005 que està a punt de començar, serà la primera en que la Unió Esportiva Montblanc jugarà a la Primera Regional, i tornarà a lluir el nom de la Vila Ducal. I ara és quan ja comença un altre somni de la Unió Esportiva Montblanc: aconseguir una bona posició a la nova categoria o, per què no, l'ascens a la Primera Catalana, precisament l'any en què es celebraran les lluides festes de la Mare de Déu de la Serra.

Estadística de la temporada 2003-2004

Es van aconseguir un total de 80 punts (46 a casa i 34 a fora) i dels 34 partits oficials 26 van acabar amb la victòria montblanquina (15 a casa i 11 a fora), 2 ho van fer amb empat (1 a casa i 1 a fora) i els 6 restants van finalitzar amb derrota (1 a casa i 5 a fora). En el capítol goleador, cal remarcar que es superaven els cent gols a favor, en concret van ser 131 (86 a casa i 45 a fora) i, també, cal destacar que només es van rebre 34 gols en contra (13 a casa i 21 a fora).

UE MONTBLANC

JUGADORS

JOSE MANUEL ROJAS GARCÍA
SERGI OLIVA PUJOL
ÒSCAR FARRÉ MARTÍ
CARLOS BENÍTEZ SÁNCHEZ
DOMINGO LÓPEZ MARIMON
ROMAN BUIL GINÉ
XAVIER JOVANI MARTÍ
MIGUEL MUÑOZ ARJONA
FRANCISCO ROMERO SÁNCHEZ
MANUEL OMAÑA ESPINOSA
JORDI GUELL PUJAZÓN
ALEX FRIAS BORRAS
JORDI BALLART MACIÀ
JORDI SANAHUJA ESTÉVEZ
FERNANDO MEROÑO CAMPOS
JORDI FOGUET MASDEU
ANTONIO J. MURIANA CUENCA
EDUARD BARRIOS SOLSONA
ALFRED ROJAS GARRIGA
JOAN C. TORRES LLOBERA

PRESIDENT

JOAN FARRÉ CABALLÉ

SECRETARI

MATIES CARTAÑÀ SIGRÓ

ENTRENADOR

ENRIC SOLÉ MORENO

SEGON ENTRENADOR

RAMON M. MARTÍ NAVARRO

DELEGAT

ANTONI VILALTA SANS

MASSATGISTA

FRANCESC PAREDES SOSA

El tram final de la temporada va ser molt intens, ja que la UE Montblanc va sumar set victòries en els últims vuit partits i només van cedir un empat a 2 a casa.

CAM

A la fotografia de grup, membres del CAM al poblet d'Àreu. Damunt d'aquestes ratlles, l'indret anomenat Nou Salts.

Bé, ja som al mes d'agost i les vacances venen bé a tothom. El CAM no és una excepció, però l'ull sempre el tenim obert i les cames apunt. D'aquesta manera, els dies 28 i 29 d'agost programem una sortida cap als Pirineus per intentar assolir el cim més alt de Catalunya, la Pica d'Estats, de 3.143 m.

La fita és important i així ho interpreta la gent del club. La participació és molt alta, tot i la dificultat de la sortida. Vint-i-quatre representants del CAM hi prenen part, amb una dosi molt alta d'il·lusió.

L'excursió, la dividim en dues parts. El dissabte 28 d'agost ens arribem fins a la vall Fosca; aquí agafem el funicular que ens porta fins l'estany Gento; tot seguit, fem una caminada fins al refugi Colomina, al costat de l'estany del mateix nom. Aprofitem per dinar i admirar la bellesa de l'alta muntanya. Seguim una mica més i ja som a l'estany Mar i quan iniciem el descens tothom parla meravelles de la con-

trada. Deixem la vall Fosca i entrem a la vall Ferrera, per pernoctar al poblet d'Àreu.

Diumenge 29 d'agost comencen a caminar a les 7 del matí; les sensacions són molt bones i enfilem el camí. Som al pla de Boet i, tot seguit, al refugi de Vallferrera, a 1.940 m. Anem pujant i ja som a l'impressionant barranc de Sotllo. Miris al costat que vulguis és molt agradable estar en aquest lloc. Arribem al pla de Socauba i el de Canalbona. Fem un altre esforç i apareix l'estany de Sotllo. Tot seguit ens trobem a l'estany d'Estats, a una alçada ja considerable 2.470 m.

Ara toca un dels esforços més importants del dia: arribar al port de Sotllo, a 2.890 m. La pujada és lenta degut a la forta pendent, però pas a pas el traspassem i anem a enfilem les últimes rampes que ens portaran cap al cim, lloc on arribem amb molta alegria al cos. El CAM ja ha assolit la Pica d'Estats, de 3.143m.

Disposem d'uns moments per gaudir del fet, i

com que al costat hi tenim el pic Verdaguier, de 3.131 m, i les sensacions són bones, ens arribem a coronar-lo. Ara toca fer la perillosa baixada, i així donem per acabada aquesta sortida als Pirineus.

La sortida de setembre ens porta fins a la setena etapa del camí de Sant Jaume (el tram que va del Vendrell a Lleida), i anem d'Arbeca fins passat Juneda. És una etapa que discorre per la comarca de les Garrigues, on podem admirar la font de la Juliana i les grans plantacions d'arbres fruiters —gairbé no queda un *paro* de terra per conrear.

Arribem al canal d'Urgell i passem per un indret anomenat els Nou Salts d'Aigua. Al costat, els plataners espectaculars fan del lloc una petita meravella. De vegades, no cal anar a punts alts per poder gaudir de la natura i aquesta jornada ens ha donat un exemple, doncs en una comarca de secà també podem trobar indrets preciosos.

Primera pujada a Rojals en esquís de rodes

El portal d'esquí de fons de Catalunya esquidefons.org, impulsat i mantingut per un grup de practicants d'esquí de fons de Montblanc i de la UES (Unió Excursionista de Sabadell) van organitzar el diumenge 26 de setembre, per primera vegada a les comarques meridionals, una prova d'esquís de rodes. La prova va tancar el circuit estatal del 2004 «Copa de España» i va aplegar trenta-dos corredors integrants de l'equip estatal d'esquí de fons, de les diferents seleccions regionals de l'especialitat i de tots aquells o aquelles practicants de l'esquí de rodes que van voler participar-hi.

La prova va tenir lloc de Montblanc a Rojals, i va tenir quatre sortides diferents, segons la categoria dels participants, mentre que l'arribada va ser comú a la plaça Major de Rojals. Els homes sènior i júnior van sortir de la muralla Santa Tecla de Montblanc (davant del Casal Montblanquí) i van fer 12,8 km. Les dones sènior, júnior i cadet i els homes cadet van sortir del quilòmetre 9,6 de la carretera de Rojals, i van cobrir 9,6 Km. Els homes i dones aligot van córrer 5,5 Km, mentre que els més petits i les més petites, en van fer 2,5.

Els representants de Montblanc a la prova van ser quatre: Aloma Combalia, que féu la distància de

9,6 Km i que es va imposar en la categoria sènior de dones; Gerard Combalia i Eric Cartanyà, també feren 9,6 Km en la categoria cadet i quedaren en les posicions tercera i sisena respectivament; i la benjamina Ona Pallisé, que va recórrer els darrers 2,5 Km, situant-se en segona posició de la seva categoria. Per tant, bons resultats per als nostres representants.

Aquest esport va néixer fa uns anys com a entrenament i preparació per a l'esquí de fons fora de la temporada d'hivern, ja que el fondista de nivell necessita entrenar-se tot l'any. Sense cap tipus de dubte, l'entrenament més semblant a l'esquí de fons és el que podem fer amb els *roller ski* o esquís de rodes.

Aquest esport ha anat adquirint majoria d'edat i en tots els països on es practica l'esquí de fons, a l'estiu es realitzen competicions de *roller ski*. A Catalunya es fan diverses competicions de *roller ski* organitzades pels clubs. Les que tenen més tradició són la cursa de la Seu d'Urgell i la pujada a la Rabassa (Andorra).

A l'Estat espanyol les principals competicions, des de fa dos anys, s'agrupen en una lliga anomenada «Copa de España».

I el calendari de proves que han integrat aquesta copa durant el 2004 és el següent:

- 11 i 12 de juliol, Candanchú (Osca)
- 24 i 25 de juliol, Granada (campionats estatals)
- 11 i 12 de setembre, la Seu d'Urgell
- 18 i 19 de setembre, Reinosa (Cantàbria)
- 26 setembre, pujada a Rojals (Montblanc).

La cursa d'esquí de rodes que es va celebrar enguany de Montblanc a Rojals ha sigut la primera que mai s'ha fet a les comarques tarragonines i pel fet de puntuar per a la «Copa de España» ens va permetre comptar amb la presència de l'elit estatal d'esquí de fons, a la vegada que va permetre poder veure en competició els joves fondistes de casa nostra que cada hivern competeixen a les proves i marxes d'esquí de fons de les diferents zones del Pirineu, de l'Estat i, de vegades, d'altres zones d'Europa.

Els representants de Montblanc a la prova van ser quatre: Aloma Combalia, Gerard Combalia, Eric Cartanyà i la benjamina Ona Pallisé.

Notícies espurna

Xesc i Mici

Les fotos que conté aquest noticiari han estat cedides per Fotografia Ramper

✓ Tenim una tercera persona centenària entre la població de Montblanc. És Carme Roig Rosich, natural de Prenafeta, que va complir 100 anys fa poques setmanes. El dia de l'aniversari va estar acompanyada per quatre néts i quatre besnéts, entre altres membres de la família.

✓ Montblanc ha sentit la mort del constructor d'obres Jaume Viñas Bertrán, el passat 30 d'agost, després de patir una breu malaltia. A causa del relleu de la seva personalitat professional, la mort ha commocionat el Gremi de Pa-

letes. Donem el nostre condol a la seva esposa, M. Carmen Jerez, i als fills, Jordi i Jaume.

✓ L'Oficina de Serveis del Consell Comarcal de la Conca de Barberà ha posat a disposició dels joves una pàgina web per oferir informació sobre diversos temes que els afecten, que van des d'ofertes de feina fins a un ventall de consells i orientacions molt variades i interessants.

✓ Hem sentit el traspàs de Mercè Salvadó Suazo, mare de Pepita de Casals, esposa del conegut gestor

Josep Casals, que ha descansat en pau als 90 anys d'edat.

✓ També ha traspassat Mercè Farré i Rosich, de 88 anys, vídua de Joan Roselló i mare de Maria, esposa del nostre col·laborador Josep Masdeu Ballart, actualment president del Col·legi d'Actuaris de Catalunya. A les dues famílies, els donem el nostre sentit condol.

✓ El dia 5 de setembre fou presentada a Tarragona la nova Associació de Professionals de Turisme (APTALC) que ha estat constituïda amb la voluntat de defensar els drets del

Ja podeu enquadrar El Foradot

El Foradot ja disposa d'unes pràctiques tapes per poder enquadrar la revista. Són de color vermell-morat, com els colors de la bandera de la Vila Ducal, i les lletres de groc d'aurat.

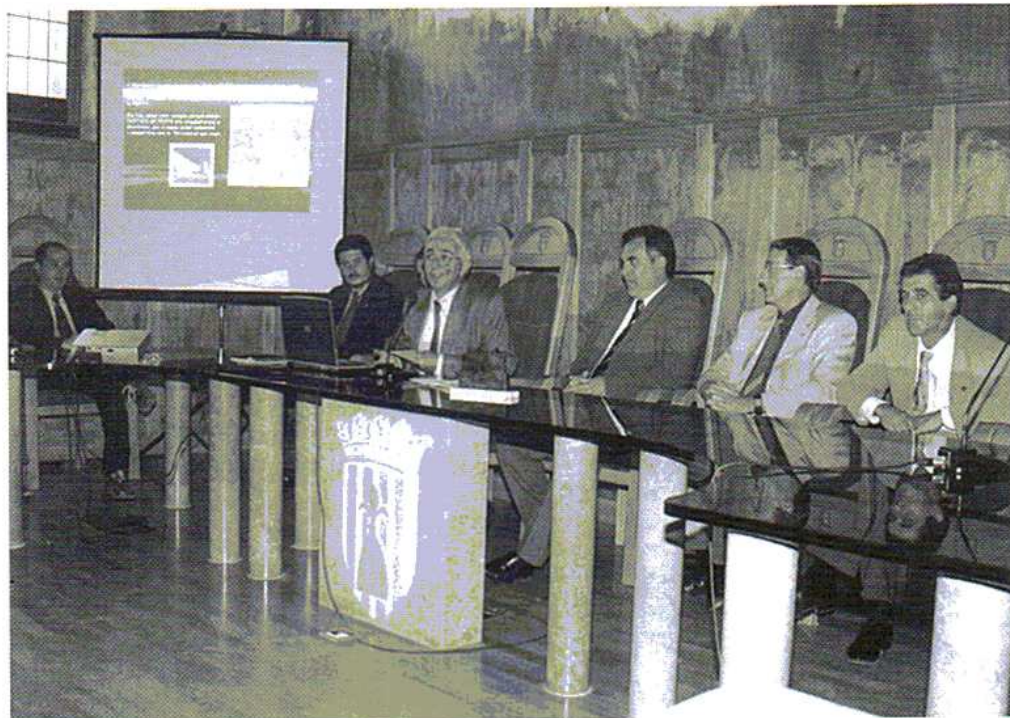
Qui estigui interessat en obtenir-les pot encarregar-les a qualsevol de les quatre llibreries de Montblanc.

col·lectiu turístic. Hem de ressaltar que el secretari d'aquesta important associació és el montblanquí Joaquim Queralt Basterra, delegat de Turisme de l'Ajuntament de Montblanc.

✓ El plebà Albert Palacín i Artigas ha estat guanyador del Premi Lluís Carulla d'Actuació Cívica, creat per la Fundació Jaume I, per la seva contribució al concurs parroquial de la restauració de Santa Maria i per la col·laboració desinteressada en l'ensenyament de la llengua catalana. Quan felicitem mossèn Palacín, creiem que expressem l'opinió generalitzada dels montblanquins.

✓ El dia 21 d'agost contragueren matrimoni civil a l'Ajuntament de Montblanc el nostre compatriota Josep Roselló Guasch i Allison Elizabeth Wolder, de nacionalitat holandesa-canadenca. Una vegada finalitzat l'acte, al qual hi assistiren un gran nombre de familiars i amics vinguts de molts països diferents, el seguici es dirigí cap al restaurant El Molí del Malloll on s'hi celebrà el sopar. Els nuvis partiren en viatge de noces cap a Mallorca. La parella residirà a Holanda on Josep Roselló exerceix d'enginyer de l'Agència Espacial Europea.

✓ El sacerdot Fèlix Puig i Llorach, que fa deu anys havia estat rector de Forès, ha publicat el primer llibre sobre aquell poble, que n'abraça la història des de la prehistòria, passant per la colonització i fins als nostres dies. Com sia que resulta un compendi interessant de la vida social,

dels costums i del patrimoni del poble, sens dubte resultarà interessant per als estudiosos i amants de la història. El pròleg del llibre l'ha escrit el plebà de Montblanc, mossèn Albert Palacín, i per breu no deixa de ser emotiu.

✓ La Festa Major transcorregué amb la programació habitual de cada any. Enguany, no obstant, tinguérem de pregoner de festes el naturalista Joan Pallisé Clofent, que versà sobre temes de màxima actualitat per a la Vila. La fotografia que publiquem recull un moment de la dissertació, en companyia de l'alcalde Carles Carreras i de diversos consellers.

✓ El dia principal de la Festa Major d'enguany, els montblanquins tingueren l'oportunitat de saludar el secretari general de Convergència i Unió, Artur Mas, que es desplaçà fins a la nostra localitat per a una visita privada. L'expectació fou encara més gran quan els vilatans el pogueren saludar personalment i complimentar sense cap trava. Per aquest motiu, nombro-

ses persones de tots els estaments locals estan contentes de tenir una fotografia amb ell. Mas va renunciar en tot moment a oficialitzar la seva visita i aquest gest va caure molt bé entre el poble.

✓ El Casal Montblanquí celebrà la Festa Major amb un atapeït programa d'actes festius, entre els quals no hi podien faltar els acostumats balls de gala, concerts, esports, festivals infantils, sessions de cinema, etc. Va resultar més que brillant el programa d'homenatges, amb l'homenatge al soci més veterà Joan Escoté Sana-huja que havia complert els 100 anys amb plenes facultats, i, el dia 4 de setembre, amb l'homenatge als socis d'honor del vint-i-cinquè aniversari de l'entitat i amb l'homenatge a l'Aniversari d'Or (cinquanta anys de soci) a Josep M. Borràs Vidal, Josep M. Bové Manresa, Lluís Bové Manresa, Francesc Cartanyà Montalà, Francesc Casas Zaragoza, Josep Civit Esplugas, Josep M. Contijoch Casanovas, Josep Folch Serra, Josep M. Ro-

El pregoner de la Festa Major fou enguany el naturalista Joan Pallisé Clofent. A la fotografia el veiem en companyia de l'alcalde Carles Carreras i de diversos consellers.

Els bastoners de Montblanc han celebrat el vint-i-cinquè aniversari de la colla

set Gamell, Jordi Rovira Sans, Josep M. Sans Iborra, Josep Solanes Miró i Josep Torrellas Pedrol.

✓ Com es va anunciar en l'anterior numero de la nostra revista, el dia 10 de

setembre es va presentar, a la seu del Museu Comarcal, l'Aplec de Treballs editat pel Centre d'Estudis de la Conca de Barberà. Durant la presentació s'organitzà un homenatge al soci d'honor Lluís París i Bou. L'ac-

te fou conduït pel president del Centre d'Estudis, Josep M. Grau Pujol, i, en representació del Museu que també s'hi adherí entusiàsticament, pel president Josep M. Contijoch.

✓ El grup de somrients bastoners que apareixen a la fotografia que publiquem van celebrar els vint-i-cinc anys de la colla. És a dir, que han complert vint-i-cinc anys fent les delícies del públic amb aquest exemplar art popular durant les festes grans de la població. Per a commemorar-ho, volgueren deixar testimoni per a la posteroritat amb la foto que inserim. Els desitgem també que durant vint-i-cinc anys més puguin picar els bastons amb l'entusiasme que els caracteritza.

CONSTRUCCIONS

**Ramon
 Iborra, SL**

Tel. i fax 977 86 23 11
 mòbil 639 29 03 57
 Camí del Reboll, 48
 43400 MONTBLANC

AUTO ESCOLA
ANTON

Tels. 977 86 11 79 / 977 86 20 13
 C/ Pintor Potau, 17
 43400 MONTBLANC

✓ D'una quadra que hi ha a la partida de la Parellada es van escapar quatre cavalls que, creuant el riu Francolí, van arribar fins a la via del ferrocarril, amb tanta mala fortuna que foren atropellats per un tren que en aquells moments transitava en direcció a Tarragona i que matà tres dels dissortats equins. El fet ha ocasionat comentaris ben diversos a la Vila.

✓ El dissabte dia 2 d'octubre tingué lloc, en el marc incomparable de l'església de Santa Maria, un concert impartit per la Banda Unió Musical de Tarragona, formada per seixanta professors dirigits pel compositor Joan Bautista Messeguer. L'acte fou promogut per la Comissió Cívica de Santa Maria, en benefici de les obres de restauració del temple. El concert tingué la originalitat de tocar, a més de les habituals peces clàssiques, peces de pel·lícules.

✓ El diumenge dia 3 d'octubre el nostre convidatà Josep Recasens i Lloret presentà el llibre titulat *Els anys de l'estraperlo a la conca de Barberà (1940-1951)*, a la Sala Noble del Palau Alenyà. Aquesta obra fou la guanyadora de la VII Biennal Aires de la Conca, orientada als treballs de recerca de la Conca i instituída pel Consell Comarcal.

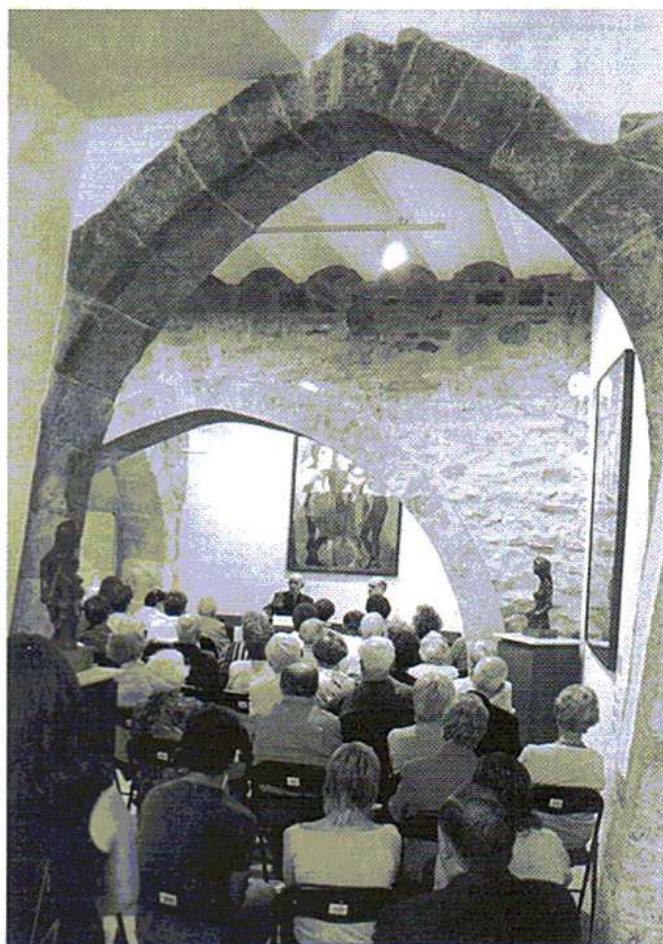
✓ Una nova edició de Terrània, la Fira de la Ceràmica, es portà a terme a l'exconvent de Sant Francesc, amb la participació de més de setanta expositors tant del país com estrangers. La novetat d'aquest any fou la carpa instal·lada a la plaça, on s'hi impartiren classes per als infants

sobre la manipulació del fang i la construcció de figuretes. La fira tingué molt èxit entre el públic local i comarcal, i fins i tot d'altres indrets de Catalunya. Esperem que les vendes fessin parella amb la participació.

✓ La Fundació d'Art Palau Ferré va organitzar una conferència, a la seu del carrer Riber, sobre una obra artística del famós pintor dirigida al servei de la humanitat. La dissertació anà a càrrec del bisbe emèrit de la Seu, Joan Martí Alanis, davant una bona assistència de públic. La fotografia que publiquem mostra un moment de la dissertació de Martí Alanis, que estava acompanyat pel director del Museu Palau-Ferré.

✓ Ha estat molt sentida la mort de Josep M. Àvila Larroya, de 32 anys d'edat, quan es produí un fatal accident laboral en l'empresa d'Alcover on treballava. El nostre sentit condol als seus pares Josep M. i Roser, i a la resta de la família.

Aquest any ha començat el curs escolar amb la matriculació de més infants que en anys anteriors. Amb aquest augment de la població escolar, sembla que ha començat una inversió de la baixa natalitat.

✓ Aquest any ha començat el curs escolar amb la matriculació de més nens que en anys anteriors. Amb aquest augment de la població escolar, sembla que ha començat una inversió de la baixa natalitat. Com a curiositat, cal destacar que, entre els alumnes, n'hi ha un gran nombre de romanesos.

La Fundació d'Art Palau Ferré va organitzar una conferència, a la seu del carrer Riber, sobre el famós pintor a càrrec del bisbe emèrit de la Seu, Joan Martí Alanis.

Aquest any, durant la festa major del barri, s'estrenaren els gegants del barri de Sant Miquel, que foren apadrinats pels gegants i pels nans de la Vila.

✓ Ha tingut lloc a Montblanc una altra trobada de cotxes Seat 600. Igual que en edicions anteriors, es reuniren més de setanta vehicles que formaren un seguici cromàtic que fou l'admiració dels montblanquins. Una vegada més, felicitem l'organitzador local, Jaume Vilà Vives, per aquesta trobada.

✓ Amb el barri de Sant Miquel es claurà la temporada estival dels barris de Montblanc. Com cada any, aquest barri ha estat senyer en l'organització de festes —en èpoques anteriors, fins i tot amb manifesta rivalitat amb el barri de Sant Domènec—. Aquest any, per a culminar-ho, s'estrenaren els gegants del barri, tal i com mostrem a la fotografia adjunta. Els petits gegants, que a partir d'ara seran símbol del barri, foren apadrinats pels gegants i pels nans de la Vila que es

fotografiaren al seu costat i al costat dels «motors» humans que els fan ballar.

✓ Amb una participació de més de cent persones, el passat dia 15 d'octubre, un grup d'amics celebrà els setanta anys del director del Museu Comarcal, Maties Solé Maseras, amb un sopar al restaurant El Molí del Malloll. A aquest acte, sorpresa per a Solé, hi assistiren entre altres personalitats el director general de Patrimoni Cultural de Catalunya, Francesc Tarrats, l'exconseller de la Generalitat Josep Gomis, el diputat d'ERC al Parlament Josep Andreu i el conegut pintor Josep Martínez Lozano. A l'hora de les postres tingueren lloc els parlaments de rigor i el lliurament d'obsequis, que Solé rebé ben emocionat, entre els quals destacava una valuosa pintura de Pepe Martínez. Solé fou fe-

licitat efusivament per tots els assistents.

✓ Joaquim Parés Jové, fill del reconegut fotògraf local Ramper, ha guanyat dos dels premis de fotografia del quinè concurs fotogràfic El Fet Castellor que organitza la secretaria territorial de Joventut i el Consell Comarcal de l'Alt Camp. Ambdós premis, de 1.000 i 400 euros respectivament, els recollí en un acte institucional, organitzat el 22 d'octubre a la seu del Consell.

✓ El Consell de la Dona de la Conca de Barberà, que està format per representants de totes les associacions de dones de la comarca, ha previst organitzar un cinefòrum amb motiu del dia mundial per a l'eliminació de la violència contra la dona. L'acte tindrà lloc el dissabte 27 de novembre, a les 6 de la tarda. Per a més informació, adreceu-vos a Adomont.

Per què votaré No a la consulta sobre la constitució europea

NO

S'ha elaborat un projecte de constitució europea i ara s'espera que els ciutadans europeus en donem el nostre vistiplau.

La majoria dels catalans ens sentim lligats a Europa. Tradicionalment, nosaltres hem estat més europeïstes que qualsevol dels altres pobles de la Península. En la formació de Catalunya i en la seva expansió, hi intervingueren algunes regions del sud de França, d'Itàlia i Grècia. En canvi, Espanya actuà sempre com a potència colonitzadora en *los campos de Flandes*.

Durant el temps del

franquisme, els catalans esperàvem que una Europa de les nacions acolliria Catalunya com a poble lliure i responsable. Més tard, amb la transició, mantinguérem unes esperances que s'han anat diluint de mica en mica. I ara, amb la proposta del nou projecte, hem acabat d'entendre que no ens deixaran participar-hi com a país amb característiques pròpies.

L'ús de la llengua i la capacitat de prendre decisions és el que trobo més a faltar en el document. No s'ha pensat ni un moment en el nostre país: som con-

siderats com un poble fatxenda, irritant, una mica arrauxat i amb un fosc futur.

Els catalans —i jo entre ells— estem en una fase de decepció o de perplexitat. L'esperança en una Catalunya autogestionada s'haurà acabat si s'aprova el document.

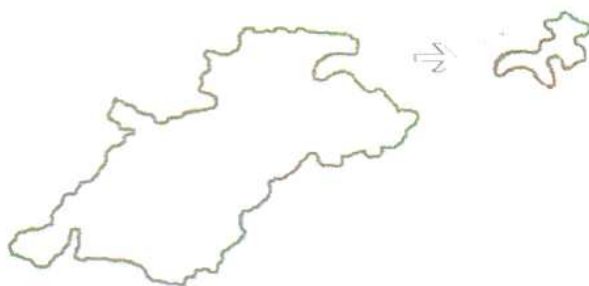
Pot ser que als altres pobles d'Espanya aquesta constitució europea els serveixi d'alguna cosa. A nosaltres, catalans, no. Acceptar la proposta seria un disbarat.

RAMON MAGRINYÀ I BRULL

La Baixa Segarra, una comarca o no?

Vist el propòsit de la Generalitat de crear noves comarques... Què n'opineu de la projectada secessió de la Baixa Segarra, de la comarca de la Conca de Barberà, per formar comarca pròpia?

Podeu manifestar la vostra opinió per escrit, dirigint-vos a la redacció d'*El Foradot*, al carrer de Sant Francesc, número 48, de Montblanc, i la resposta sortirà publicada en el pròxim número de la revista.

Cartes dels lectors

Benvolguts senyors d'*El Foradot*:

Vull referir-me al programa de la Festa Major d'enguany. El trobo perfecte en la composició tipogràfica, en la bella presentació de la portada, en la intro-

ducció de la primera autoritat municipal, molt correcta i adequada, etc. En fi, un programa molt digne del prestigi de la Vila.

Quan estava fent aquests i altres elogis, un amic meu ha fet adonar-me d'uns de-

talls que poden desvalorar la publicació municipal.

Mentre el programa sempre es limita a relacionar simplement els actes, (visita a la Vila, escacs, futbol, concentració de bastoners, pregó de festes, etc.),

fa unes excepcions sorprenents quan es tracta de certs actes de discoteca o semblants.

Aleshores, apareixen els comentaris i els signes d'admiració: «Espectacular *strip-tease* integral *boy-girl*. No apte per a cardíacs!», «Sessió de la Mega-Farra més canyera i més sonada! Més regals, més sorpreses, més *gogo's!*», «Ter-

cera edició del concurs *sexy thing*, el concurs més picant de la Conca». Sense que hi falti fins i tot un sorprenent requeriment al lector: «Atreveix-te!»

Em sembla que en un programa oficial de festes, editat per l'Ajuntament, aquestes coses estan fora de lloc i desdiiuen de la categoria del programa. A la ve-

gada, el llenguatge utilitzat, que podria excusar-se en una publicació privada, no deixa de ser el que els castellans en diuen una *horterada*, impropri d'una publicació oficial de l'Ajuntament de Montblanc.

En fi, només és una opinió. Atentament,

JOSEP SALORT I LÓPEZ

Àrea de descans

Inaugurem avui aquesta nova secció dedicada a l'entreteniment. En cada número d'*El Foradot* hi publicarem un jeroglífic, que permetrà als lectors exercitar-se en l'art de l'enigmística que ara està tant d'actualitat, i un pensament o una narració de tipus humorístic.

Si abans els jeroglífics eren considerats com un joc gairebé infantil o com un simple passatemps, ara se'ls

considera com a instruments privilegiats per fer una agradable gimnàstica mental, útil per a joves i grans.

El nombre creixent de persones jubilades necessitades d'una activitat mental que en la vida professional exercien i ara no realitzen ha contribuït a aquesta difusió actual de mètodes per pensar, com els jeroglífics i els mots encruats.

Per afavorir la partici-

pació dels lectors, els jeroglífics que publicarem seran inicialment molt simples, de fàcil resolució i, alguns, de temàtica comarcal. Només de mica en mica, s'aniran fent més complexos i exigiran una atenció més intensa per a la seva resolució.

Esperem que aquesta nova i modesta iniciativa agradi els nostres lectors.

LA REDACCIÓ

El jeroglífic

Fa avançar les ambulàncies

PER MARC BATALLA

Solució: (si-re-na) sirena.

L'acudit

Nova York, Central Park

Un home veu un gos furiós atacar una nena de set anys. Diversos curiosos morts de paüra es queden paralizats. L'home agafa al gos pèl ganyot i el mata.

Un periodista que ha vist l'escena li diu:

—Senyor, és un heroi. Demà podrà llegir a la primera plana del diari «Un valent ciutadà de Nova York salva la vida d'una nena».

—Jo no sóc de Nova York... —respon l'home.

—Llavors —diu el periodista— dirà: «Un valent americà salva la vida d'una nena».

—Però, és que jo tampoc sóc americà. Sóc àrab.

—Ah! Ho sento. Aleshores dirà: «Terrorista àrab massacra de manera salvatge i a plena llum del dia un gos americà de pura raça, i davant una nena que plorava aterrida».

(De com la premsa pot manipular les notícies.)

Telèfons d'interès

• Ajuntament de Montblanc (oficines) 977 860 009	• Guàrdia Urbana 908-835 537
• Aprodisca (Associació Pro Disminuïts Psíquics) 977 861 261	• Institut Seguretat Social-Pensions 977 862 023
• Arxiu Comarcal 977 860 492	• ITV (Inspecció Tècnica de Vehicles) 977 862 324
• Associació Medieval de la Llegenda de Sant Jordi 977 862 956	• Jutjat de Pau 977 860 129
• Bombers 977 862 946 977 863 085	• Llar Geriàtrica 977 861 136
• CAP Montblanc 977 862 031	• Montblanc Park Tel. i fax 977 862 544
• Caserna de la Guàrdia Civil 977 860 013	• Mossos d'Esquadra 977 860 650
• Centre d'Atenció Primària 977 860 089	• Museu Comarcal de la Conca de Barberà 977 860 349
• Consell Comarcal de la Conca de Barberà 977 861 232	• Museu d'Art Palau Ferré 977 863 233
• Creu Roja 977 860 419 977 862 972	• Oficina Municipal de Turisme 977 861 733
• Ermita de Sant Josep 977 862 503	• Parròquia de Santa Maria 977 860 110
• Farmàcia Felip 977 860 167	• Pedania de Prenafeta 977 860 904
• Farmàcia Pujades 977 860 020	• Policia Municipal 977 862 696
• Fecsa 977-860 393	• Ràdio Montblanc 977 862 323
• Funerària 977 860 141	• Renfe 977 860 032

Moviment demogràfic

Naixements

Francisco Giner García	6 d'agost
Marc Español Vizcarra	23 d'agost
Aleix Caballero Arqué	30 d'agost
Oriol Navarro Díaz	14 de setembre

Defuncions

Josefina Gassó Almenara	2 de setembre (95 anys)
Jaume Viñas Bertran	3 de setembre (58 anys)
Antonia López Puentes	3 de setembre (97 anys)
Artemi Tibau Girons	19 de setembre (93 anys)
Antonia Gálvez Velasco	26 de setembre (87 anys)
Ramona Martí Anglés	27 de setembre (86 anys)
Josep M. Àvila Larroya	29 de setembre (32 anys)
Cristina Valencia Murillo	29 de setembre (43 anys)

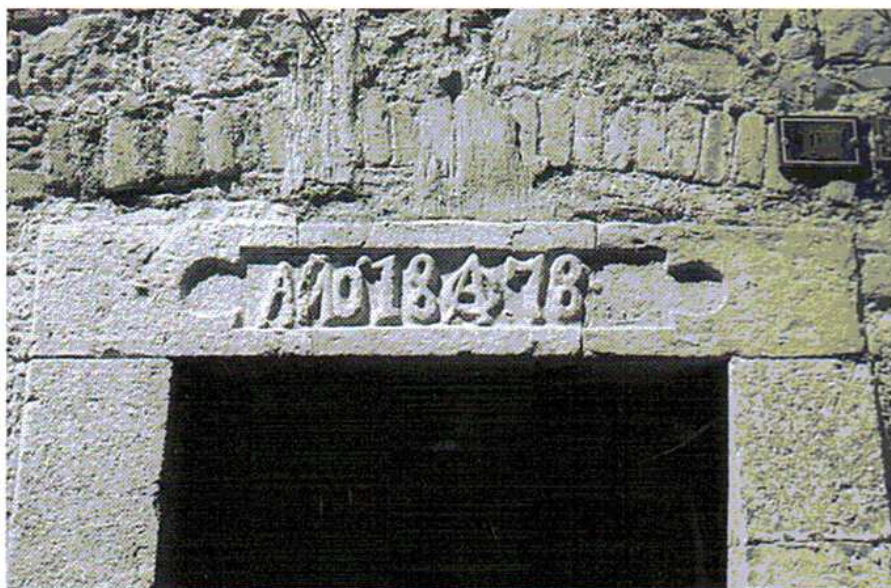
Informació facilitada per M. Serra Canela Amorós

La foto incògnita

La foto incògnita d'aquest número és un xic més difícil de localitzar. Us hem de dir que es troba dins al barri antic de Montblanc. Envieu les vostres respostes per escrit, fent constar noms i adreces a *El Foradot*, a la Muralla de Sant Francesc, núm. 48, 43400 de Montblanc. També les podeu enviar a l'adreça electrònica elforadot@hotmail.com.

La foto incògnita del número 25 corresponia a la part alta de la columna de la porta que dona entrada al jardí del Barrera, a la carretera del Pont de la Fusta, núm. 2, cosa que alguns lectors han assenyalat encertadament. Han endevinat la resposta Marta Bertran Meneses, Aina Bové Saura, M. Serra Canela Amorós, M. Serra Cartaña Jové, M. Teresa Cendra, Maria-Isabel Civit Porta, Judit Ollé Roselló, Montserrat Pallerola Monfar, Maria Dolors Porta, Jordi Romeu Farré, Jaume Vila Vives i Anton Porta Sanahuja.

MONTBLANC
MEDIEVAL

GUIES TURÍSTICS

Costa Daurada
Ruta del Cister

